

SLOVENSKÝ JAZYK A SLOVENSKÁ LITERATÚRA

ÚVOD

Vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry je pedagogický dokument, ktorý stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Pozostáva z charakteristiky a cieľov predmetu, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Predstavuje ucelený systém kognitívne odstupňovaných výkonov – učebných požiadaviek. Tieto základné požiadavky môže učiteľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa zložiek predmetu a jednotlivých predmetových kompetencií. Učiteľ môže tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí, zručností a spôsobilostí.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učebný predmet slovenský jazyk a slovenská literatúra sa zaraďuje medzi špecifické učebné predmety v školách s vyučovacím jazykom maďarským. Slovenský jazyk je štátnym jazykom v Slovenskej republike a súčasne dorozumievacím jazykom občanov maďarskej národnosti v styku s národmi a národnosťami na území SR. Z tohto dôvodu je spoločenskou požiadavkou jeho aktívne zvládnutie. Nie je však materinským jazykom žiakov ani vyučovacím jazykom školy.

Špecifickosť učebného predmetu determinuje skutočnosť, že slovenský jazyk je v školách s vyučovacím jazykom maďarským druhým cieľovým jazykom (L₂).

Vzhľadom na to, že genealogicky a typologicky je zásadne odlišný od materinského jazyka žiakov a sociálne prostredie väčšiny žiakov je prevažne maďarské, špecifikácia cieľov, výber a štruktúracia učebného obsahu a modelovanie procesu vo vzdelávacích štandardoch sa riadia princípmi vyučovania cudzích jazykov. V učebnom procese sa používajú metódy a učebné techniky vyučovania – osvojovania cudzích jazykov. Poňatie učebného predmetu, učebný obsah a vyučovacie metódy sú založené na princípoch komunikatívnosti, postupného rozvíjania vedomostí, zručností a návykov, veku primeranosti a postupne narastajúcej náročnosti v súčinnosti s princípmi humanity, vzájomnej tolerancie a demokracie, plne rešpektujúc individuálne schopnosti, sociálne a jazykové prostredie žiakov.

Obsah učebného predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra vytvárajú tieto zložky:

- komunikácia a sloh pre 1. – 8. ročník,
- jazyková komunikácia pre 1. – 8. ročník,
- literárna komunikácia pre 1. – 4. ročník, literatúra a literárna komunikácia pre 5. – 8. ročník.

Zložka **komunikácia a sloh** je dominantnou zložkou učebného predmetu, lebo komunikácia je cieľom, obsahom aj prostriedkom osvojovania slovenského jazyka. Zahrňuje počúvanie s porozumením, hovorenie, čítanie s porozumením a tvorbu ústnych a písomných prejavov.

Jej úlohou je rozvíjať:

- schopnosť dorozumievať sa v štandardných rečových situáciách spojených so školským, rodinným a so spoločenským životom žiakov,
- schopnosť porozumieť ústnym a písaným veku primeraným textom a schopnosť ich interpretovať formou ústnej a písomnej reprodukcie,
- čitateľské kompetencie: techniku čítania, plynulé hlasné čítanie, čítanie s porozumením, predčítanie, výrazné čítanie, ako aj informatívne čítanie veku primeraných textov rozličného žánru,
- schopnosť zapájať sa do rozhovorov, začať a ukončiť rozhovory, tvoriť súvislé ústne a písomné prejavy,
- schopnosť sebazvedávania rozvíjaním zručnosti používať rozličné slovníky a príručky, rozvíjaním schopnosti samostatného individuálneho čítania.

Jazyková komunikácia na gymnáziách s osemročným vzdelávacím programom s vyučovacím jazykom maďarským je zameraná na získavanie a rozvíjanie kompetencie správne sa vyjadrovať po slovensky (ústne a písomne) z hľadiska vhodného výberu slovnej zásoby. Jej obsah tvorí osvojovanie a praktické využívanie jazykových prostriedkov – lexikálnych jednotiek a gramatických javov – potrebných na ústnu a písomnú komunikáciu. Gramatika je vo vyučovaní učebného predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra didakticky usporiadaným výberom gramatických javov – vrátane suprasegmentálnych prvkov jazyka – potrebných na korektnú ústnu a písomnú komunikáciu a poučení o ich funkcii a využívaní, resp. nácvik ich praktickej aplikácie v priebehu ústnej a písomnej komunikácie.

Zložky komunikácia a sloh a jazyková komunikácia sa vo výučbe neoddeľujú, spolu vytvárajú integrovaný blok komunikácie, ktorého hlavnými piliermi sú tematické okruhy, pojmové okruhy a rečovo-komunikačné zámery. Na ne nadväzujú jazykové prostriedky.

Literárna komunikácia pre 1. – 4. ročník zahŕňa čítanie a interpretáciu slovenských literárnych textov, literárnu komunikáciu na základe analýzy literárnych textov, oboznamovanie sa s vybranými literárnymi druhmi a žánrami. Pri výbere a štruktúrovaní učebného obsahu zložky literárna komunikácia sa uplatňuje princíp komunikatívneho prístupu. Ťažiskom učebného obsahu je pozorovanie a estetické vnímanie umeleckého textu, analýza textov z aspektu komunikácie (reprodukcia obsahu literárneho textu, hodnotenie, neskoršie charakteristika postáv), osvojovanie hodnotiaceho postoja k literárnym ukážkam, rozvíjanie čitateľských a interpretačných zručností, utváranie návykov potrebných na čítanie slovenskej poézie a prózy.

Didaktická štruktúra učebného obsahu zložky literárna komunikácia je žánrovo-tematická. Obsah jednotlivých zložiek učebného predmetu sa diferencuje podľa jazykovej úrovne a individuálneho pokroku žiakov v slovenskom jazyku.

Literatúra a literárna komunikácia pre 5. – 8. ročník zahŕňa počúvanie, čítanie a interpretáciu slovenských literárnych textov, literárnu komunikáciu na základe analýzy literárnych textov, oboznamovanie sa s vybranými literárnymi druhmi a žánrami. Pri výbere a štruktúrovaní učebného obsahu danej zložky sa uplatňuje komunikačno-zážitkový model. Ťažiskom učebného obsahu je pozorovanie a estetické vnímanie umeleckého textu, analýza textov z aspektu komunikácie (reprodukcia obsahu literárneho textu, hodnotenie, charakteristika postáv), osvojovanie hodnotiaceho postoja k literárnym ukážkam, rozvíjanie čitateľských a interpretačných zručností, utváranie návykov potrebných na čítanie slovenskej poézie a prózy.

Obsahový vzdelávací štandard literatúry a literárnej komunikácie vymedzuje sústavu čitateľských a poznávacích kompetencií, súbor literárnovedných termínov a skupinu vybraných literárnych diel a ich autorov, ktoré v časovom úseku vymedzenom týmito vzdelávacími štandardmi musia byť povinne zaradené do obsahu vzdelávania 5. – 8. ročníka. Základ obsahového štandardu tvorí čítanie, všestranný rozbor, interpretácia a hodnotenie vybraných literárnych diel (označených ako povinná literatúra na čítanie a rozbor), ďalej čítanie literárnych ukážok (označených ako odporúčania autori a ich diela). Okrem spoznania základných diel slovenskej literatúry cieľom čítania a rozboru týchto diel je aj rozvoj čítania s porozumením, rozširovanie slovnej zásoby a rozvíjanie komunikačnej kompetencie žiakov. Učebný obsah zložky literatúra a literárna komunikácia sa uvádza chronologicky, ale nezameriava sa na podrobnú charakteristiku literárneho vývinu či tvorbu spisovateľov a básnikov, ani na komplexné predstavenie literárnych období a smerov. Tieto sa dôkladne preberajú na hodinách literatúry národnosti, dejepisu, resp. na hodinách predmetu umenie a kultúra. Na hodinách literatúry a literárnej komunikácie si žiaci osvojujú len slovenskú odbornú terminológiu uvedených oblastí.

V zhode s hlavnými cieľmi sa budú organizovať všetky formy mimoškolskej kontroly výsledkov vzdelávania, vrátane externej písomnej formy maturitnej skúšky zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry.

Vzdelávací štandard necháva voľnosť školám na rozdelenie učiva do ročníkov podľa rozhodnutia predmetovej komisie školy.

Poznávacie a čitateľské kompetencie v zložke literatúra a literárna komunikácia pre 5. – 8. ročník

Technika čítania a verejná prezentácia textu

1. Plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýchať, artikulovať a dodržiavať spisovnú výslovnosť.
2. Pri prednese frázovať literárny text v zhode s vlastným chápaním jeho významu a v básnickom texte rešpektovať rytmickú usporiadanosť.
3. Pri spoločnom dramatizovanom čítaní primerane hlasovo prezentovať text postavy dramatického diela.

Pamäťové, klasifikačné a aplikačné kompetencie

1. Reprodukovať fakty a definície, vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
2. Usporiadať známe javy do tried a do systémov.
3. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty.
4. Integrovat čitateľské skúsenosti, literárnoteoretické a literárnohistorické vedomosti s recepčnými skúsenosťami z iných druhov umenia.

Analytické a interpretačné kompetencie

1. Analyzovať literárny text z hľadiska štylistických, tematických a kompozičných prostriedkov a určiť ich funkčné využitie v diele.
2. Interpretovať literárne dielo, argumentovať výsledkami jeho analýzy a zohľadňovať poznatky z iných informačných zdrojov.
3. Hodnotiť dielo z vlastného stanoviska v kontexte jeho vzniku a v súčasnom kontexte.

Tvorivé kompetencie

1. Parafrázovať dej epického a dramatického diela.
2. Inscenovať kratší dramatický text.

Informačné zručnosti

1. Orientovať sa vo verejnej knižnici a v jej službách.
2. Pracovať s údajmi o knižnom fonde.
3. Vedieť získať informácie z integrovaného informačného systému a z internetu.
4. Vybudovať si vlastnú knižnicu.

CIELE PREDMETU

Hlavným výchovno-vzdelávacím cieľom vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry na gymnáziách s osemročným vzdelávacím programom s vyučovacím jazykom národnosti (v nadväznosti na vedomosti, zručnosti a návyky žiakov z maďarského jazyka a literatúry a na základné komunikačné zručnosti žiakov zo slovenského jazyka, získané na primárnom stupni a v 5. ročníku ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským) je nadobudnúť:

- komunikačnú kompetenciu potrebnú na aktívne používanie slovenského jazyka v bežných komunikačných situáciách,
- čitateľskú kompetenciu (primeranú veku a jazykovým zručnostiam žiaka).

Kľúčovou kompetenciou je komunikácia v slovenskom jazyku, t. j. schopnosť po slovensky vyjadriť a interpretovať svoje myšlienky, pocity a informácie a zapájať sa do komunikácie v rozličných sociálnych kontextoch, získať súbor kompetencií, na základe ktorých žiaci dokážu slovenský jazyk používať v ústnej i v písomnej forme.

Hlavné ciele:

- rozvíjať komunikačné schopnosti žiakov v kľúčových jazykových kompetenciách: v počúvaní s porozumením, hovorení, čítaní s porozumením a v písaní,
- rozvíjať vedomosti, zručnosti a návyky žiakov, formovať ich postoje, estetický vkus a cibriť ich jazykový cit,

- vhodne motivovať žiakov pri osvojovaní slovenského jazyka a spoznávaní slovenskej kultúry, viesť ich k úcte k slovenskému jazyku a k slovenskej kultúre,
- viesť žiakov k uvedomeniu si jazykovej a kultúrnej pestrosti nielen v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí a k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Žiak dosahuje požadovaný výkon počas 1. až 4. ročníka.	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
I. Komunikácia a sloh (počúvanie s porozumením, hovorenie, čítanie, ústne a písomné vyjadrovanie)	
<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže nadviazať komunikáciu s osobami hovoriacimi po slovensky, ✓ primerane jazykovej úrovni a veku ovláda rozličné pozdravy, oslovenia a spoločenské rozhovory, ✓ dokáže začať, rozvíjať a ukončiť rozhovor v bežných komunikačných situáciách, ✓ pochopí rečový zámer partnera (učiteľa, rovesníkov a dospelých s materinským jazykom slovenským) v bežných komunikačných situáciách, ✓ pochopí podstatu autentických slovenských rozhovorov a kratších súvislých prejavov (rozprávanie o zážitkoch, informácie o knihách, návody a jednoduché recepty), v ktorých hovoriaci hovoria kultivovanou hovorovou slovenčinou v prirodzenom tempe, ✓ dokáže rozlíšiť základné a rozširujúce informácie z vypočutých textov, ✓ dokáže zachytiť špecifické informácie z vypočutých textov, ✓ samostatne tvorí ústne formy spoločenského styku, ✓ globálne pochopí súvislé texty v rozsahu 4 – 5 minút s menším počtom 	<p>I. Rečovo-komunikačné zámery</p> <p>Nadviazanie kontaktu s osobami hovoriacimi po slovensky v spoločenskom styku a pri práci.</p> <p>Pozdravy, odpoveď na pozdrav, oslovenia, rozlúčenie; zoznamovanie, predstavovanie, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie. Informovať sa a informovať o telesnom a o duševnom stave, slušne reagovať na otázku, pozvanie – poďakovanie; akceptovať a odmietnuť pozvánku, vyjadriť pochopenie, záujem/nezáujem.</p> <p>Oznámenie a vyjadrenie stanoviska: vyjadriť vlastnú mienku, názor, stanovisko, vyjadriť vďaku a pochvalu, vyjadriť presvedčenie, vedomosť, informovanosť.</p> <p>Vyjadriť ochotu, neochotu, istotu, neistotu, pochybnosť, vlastnú mienku, zámer, vyjadriť, že sa niečo páči/nepáči, že komunikujúca osoba má/nemá rada niekoho alebo niečo, vyjadriť presvedčenie, uvažovanie, vedomosť, informovanosť, prekvapenie.</p>

<p>(5 – 6) neznámych slov prednášané učiteľom, resp. vypočuté zo zvukovej nahrávky,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže porozumieť explicitne a implicitne vyjadreným myšlienkam v hovorenom texte v rámci komunikačných tém, ✓ dokáže jednoducho, pomocou krátkych viet komunikovať v rámci komunikačných tém, ✓ dokáže zvoliť vhodný spoločenský tón komunikácie, ✓ dokáže jednoduchým spôsobom vyjadriť vôľu a emócie, ✓ dokáže zaujať stanovisko k niečomu, ✓ dokáže sledovať a pochopiť krátky ústny prejav partnera, ✓ vie jednoduchým spôsobom vyjadriť svoj názor na určitú tému, ✓ vie jednoduchým spôsobom požiadať o radu, o pomoc, ✓ dokáže jednoduchými vetami vyjadriť svoj súhlas i nesúhlas, ✓ dokáže kultivovaným spôsobom obhájiť svoj názor, ✓ dokáže slušne požiadať o zopakovanie výpovede, ✓ po príprave vie stručne opísať osobu, predmet a vec, ✓ vie jednoduchým spôsobom opísať problém, ✓ po príprave vytvorí jednoduchý opis prostredia, ✓ dokáže porozumieť pokynom a reagovať na ne, 	<p>Vyjadriť súhlas a nesúhlas, schválenie – neschválenie niečoho, zaujať stanovisko k niečomu, zdôvodniť mienku a stanovisko.</p> <p>Vyjadrenie vôle, duševných pocitov a nálady: požiadať o zopakovanie výpovede, vyjadriť prosbu, želanie, návrhy, podnety, upozornenie, príkaz a zákaz, požiadať o pomoc, vyjadriť radosť, spokojnosť, nespokojnosť, ľútosť, prekvapenie, smútok a žiaľ, sklamanie, zlosť.</p> <p>Vyjadriť požiadavku, pokyny, ponuky, upozornenie, príkazy, zákazy so zdôvodnením.</p> <p>Vyjadriť sympatie, antipatie, pohoršenie.</p> <p>Opis voľakoho alebo voľačoho: jednoduchý opis osoby, predmetu a veci, stručný opis problému, jednoduchý opis prostredia.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže správne použiť výrazy vyjadrujúce existenciu, ✓ vie správne vyjadriť vlastníctvo a vlastníka s dôrazom na praktické 	<p>2. Pojmové okruhy</p> <p>Vyjadrenie existencie</p>

<p>používanie správnych tvarov prívlastňovacích zámen,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ovláda spoločenské zásady komunikácie, ✓ dokáže vyjadriť priestorové a časové vzťahy, ✓ dokáže vyjadriť kvalitatívne a kvantitatívne vzťahy s dôrazom na praktické používanie správnych tvarov prídavných mien a čísloviek, ✓ dokáže vyjadriť logické vzťahy, ✓ vie správne používať modálne slovesá na vyjadrenie modality, ✓ vie používať jazykové a mimojazykové prostriedky kohézie (primerane gestikuluje, používa vhodnú mimiku, dodržiava vhodnú vzdialenosť s komunikujúcim v danej komunikačnej situácii), ✓ dokáže jednoduchými vetami a spoločensky vhodne vyjadriť svoj postoj k obsahu komunikácie, 	<p>Vyjadrenie vlastníctva a vlastníka</p> <p>Vyjadrenie priestorových vzťahov: miesto, smerovanie, poloha, diaľka, vzdialenosť.</p> <p>Vyjadrenie časových vzťahov: dĺžka trvania, časové ohraničenie deja, konkrétny a približný čas, termíny, dáta, časová postupnosť dejov, rýchlosť, jednorazové, prebiehajúce a opakované činnosti, deje a udalosti.</p> <p>Vyjadrenie kvalitatívnych vzťahov: postava, tvar, forma, rozloha, kvalita, stav zraku, sluchu, farba, vek, hmota/látka/materiál, chute, pachy, vône, spôsob vykonávania činnosti.</p> <p>Vyjadrenie kvantitatívnych vzťahov: počet, množstvo, poradie, dĺžka, hmotnosť, miera, objem, stupňovanie, porovnávanie počtu, množstva a miery.</p> <p>Vyjadrenie logických vzťahov: priradenosť, podradenosť, stupňovanie, odporovanie, vylučovanie, príčina – dôsledok, účel – prostriedok, podmienka.</p> <p>Vyjadrenie modality: potreby, nutnosti, nevyhnutnosti, možnosti, vôle, pochybnosti, zámeru.</p> <p>Jazykové a mimojazykové prostriedky kohézie: prozodické, foneticko-fonologické, zámená, slovesá, príslovky, citoslovčia, častice, spojky, opakovanie slov, synonymá, oslovenie, mimika, gestá,</p>
---	---

<ul style="list-style-type: none"> ✓ pri čítaní dodržiava správne dýchanie, ✓ vie správne artikulovať, ✓ pozná základné odlišnosti medzi slovenskou a maďarskou výslovnosťou, ✓ plynule číta veku primerané texty so správnou intonáciou a výslovnosťou, ✓ číta s porozumením nahlas aj potichu veku primerané texty, ✓ po krátkej príprave výrazne číta veku primerané texty, ✓ samostatne číta s porozumením dlhšie texty (cca 50 – 80 riadkov) vo veku primeraných detských a populárno-náučných časopisoch a v magazínoch, ✓ dokáže vyhľadať a určiť v texte kľúčové slová, základné informácie, hlavnú myšlienku, ✓ pri čítaní uplatňuje primeranú silu hlasu, ✓ pri čítaní dodržiava správnu melódiu, ✓ vie sa orientovať v jednoduchých veku primeraných informačných textoch v slovenskom jazyku, ✓ dokáže samostatne vyhľadávať informácie v slovníkoch, príručkách, encyklopédiách a v lexikónoch, ✓ dokáže porozumieť explicitne a implicitne vyjadreným myšlienkam 	<p>udržiavanie kontaktu zrakom, vzdialenosťou a polohou tela.</p> <p>3. Čítanie</p> <p>Plynulé hlasné a tiché čítanie, čítanie s porozumením a výrazné čítanie veku primeraných textov z jednotlivých jazykových štýlov (jednoduchý náučný, administratívny) a textov z jednotlivých slohových postupov (rozprávací a informačný).</p> <p>Vyhľadávanie kľúčových slov a základných informácií v texte.</p> <p>Výrazné čítanie a predčítanie známych textov.</p> <p>Tiché čítanie s porozumením.</p> <p>Samostatné čítanie s porozumením základných veku primeraných informačných textov v slovenskom jazyku (verejné nápisy, oznamy, listy, návody, tlačivá, dotazníky, cestovný poriadok, jedálny lístok, kultúrny program, programy kín, rozhlasu a televízie, orientačné mapky miest, turistické orientačné tabule, reklamy, pútače a pod.).</p> <p>Samostatné čítanie s porozumením článkov záujmového charakteru vo veku primeraných časopisoch.</p> <p>Orientácia v novinách, časopisoch, vyhľadanie článku alebo základných informácií, ktoré sú pre žiaka zaujímavé, potrebné alebo dôležité.</p>
---	--

<p>v textoch primeraných jeho veku a schopnostiam,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže spracovať z textu potrebné informácie, ✓ po prečítaní vlastného alebo iného textu dokáže nájsť a opraviť chyby, 	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže spájať vety a vetné celky do súvislých textov, ✓ podľa vzoru dokáže tvoriť osnovu prejavu, ✓ pri rozprávaní dodržiava časovú postupnosť deja, ✓ po príprave dokáže reprodukovať kratšie prečítané a vypočítané veku primerané texty, ✓ po príprave dokáže prerozprávať svoj zážitok, ✓ dokáže správne napísať adresu a adresu odosielateľa na obálku a na pohľadnicu, ✓ po príprave vie tvoriť súkromný list na danú tému, ✓ dodržiava pravidlá písania veľkých písmen v korešpondencii (súkromný list, pohľadnica), ✓ pozná odlišné písanie dátumu, oslovenia a zámen v maďarskom a v slovenskom jazyku, ✓ po príprave dokáže tvoriť text pohľadnice v súlade s cieľom komunikácie, ✓ po príprave a podľa vzoru dokáže napísať oznámenie a správu, ✓ dokáže správne používať tvary slovíes v oznámení a v správe, 	<p>4. Tvorba dialógov a súvislých ústnych a písomných prejavov Štylizácia a kompozícia</p> <p>Spájanie viet a vetných celkov do súvislých textov. Osnova prejavu, členenie prejavu na úvod, jadro a záver, rozvíjanie tematických celkov. Logické usporiadanie myšlienok, členenie textov na menšie celky. Časová postupnosť pri rozprávaní.</p> <p>Súkromný list. Odlišné písanie dátumu, oslovenia a zámen v maďarskom a v slovenskom jazyku.</p> <p>Oznámenie a správa. Tvary slovíes v oznámení a v správe.</p> <p>Členenie textov na logické celky, tvorenie vhodných nadpisov vyčleneným celkom. Tvorenie viet (kladné, záporné, oznamovacie, opytovacie, želacie rozkazovacie, zvolacie vety). Spájanie viet a tematických jednotiek do súvislých celkov, usporiadanie činností a dejov podľa časovej postupnosti.</p> <p>Členenie slohového útvaru na úvod, jadro a záver; členenie písomného prejavu na odseky. Téma a nadpis ústneho a písomného prejavu.</p> <p>Jednoduchý odborný opis.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vie tvoriť ústne a písomné blahoželanie k meninám, narodeninám, ✓ dokáže tvoriť rôzne druhy viet podľa obsahu a podľa zámeru hovoriaceho (oznamovacie, opytovacie, želacie, zvolacie, rozkazovacie, kladné, záporné vety), ✓ dokáže spájať vety a tematické jednotky do súvislých celkov a usporiadať činnosti a deje podľa časovej postupnosti, ✓ vie členiť slohový útvar na úvod, jadro a záver a písomný prejav na odseky, ✓ vie logicky usporiadať myšlienky, členiť texty na menšie významové celky a dávať im vhodné nadpisy, ✓ dokáže po príprave tvoriť krátky text (jednoduchý opis predmetu, opis osoby, opis pracovného postupu) na danú tému v rámci komunikačných tém, ✓ po príprave dokáže použiť dané slová, slovné spojenia a ustálené slovné spojenia vo svojom prejave, ✓ svoju výpoveď vie usporiadať podľa logickej postupnosti, ✓ na základe osnovy vie vytvoriť jednoduché rozprávanie s malou mierou využitia opisu, ✓ po príprave vie tvoriť jednoduchý opis – výsledok pozorovania, opis na základe exkurzie, ✓ vie vytvoriť na zadanú tému oznámenie a správu, 	<p>Pretváranie viet podľa obsahu a situácie, opytovacie, záporné, rozkazovacie vety.</p> <p>Priama a nepriama reč pri tvorbe súvislých prejavov.</p> <p>Priama reč, uvádzacia veta.</p> <p>Interpunkcia v priamej reči – porovnanie s maďarským jazykom.</p> <p>Pretváranie priamej reči na nepriamu reč a nepriamej reči na priamu reč.</p> <p>Ústne a písomné formy súkromnej a verejnej komunikácie</p> <p>Rozličné pozdravy a oslovenia, prosby a želania, vyžiadanie a podávanie informácií, poďakovanie, privítanie a rozlúčenie, ospravedlnenie, spoločenské rozhovory (napr. pri cestovaní, pri nákupoch, v službách), telefonovanie, blahoželanie, vyslovenie sústrasti – primerané jazykovej úrovni a veku žiakov.</p> <p>Oznámenia a správy zo života v škole a mimo školy, stručné informácie a oznamy vo forme SMS a e-mailu.</p> <p>Riešenie veku primeraných štandardných komunikačných situácií: v meste/v mieste bydliska; na pošte, na stanici a v dopravnom prostriedku; v obchode, v nákupnom centre; v zdravotníckom, kultúrnom a v športovom zariadení, v zariadeniach služieb pre</p>
---	---

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vie vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému SMS a krátky e-mail, ✓ vie vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému ucelené rozprávanie s prvkami opisu s dodržaním časovej postupnosti, ✓ vie vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému ucelené rozprávanie s dodržaním delenia na úvod, jadro a záver, ✓ po príprave dokáže prerozprávať prečítaný text so zachovaním časovej a príčinnej postupnosti, ✓ po príprave dokáže sformulovať krátky text na danú tému, ✓ podľa vzoru vie tvoriť opis jednoduchého pracovného postupu, ✓ dokáže globálne porozumieť veku primeraným súvislým textom a kratším literárnym ukážkam s menším počtom neznámych slov, ✓ vie samostatne odpovedať na otázky k prečítaným textom, ✓ dokáže vytvoriť otázky k prečítaným textom, ✓ dokáže vyhľadať v texte základné informácie potrebné na porozumenie textu, ✓ vie identifikovať v texte kľúčové slová a hlavnú myšlienku, ✓ vie podľa vzoru vytvoriť jednoduché rozprávanie, ✓ po príprave vie reprodukovať kratšie prečítané a vypočuté veku primerané texty, ✓ po príprave vie stručne prerozprávať svoj zážitok a jednoduchý príbeh, ✓ vie stručne opísať osobu, predmet, prírodu a prostredie, bežnú činnosť 	<p>obyvateľstvo, v stravovacom zariadení.</p> <p>Náučné prejavy</p> <p>Štruktúra textov náučného charakteru v učebnici.</p> <p>Reprodukcia opisov a primeraných výkladov (z učebnice a z časopisov).</p> <p>Podľa modelových textov v učebnici tvorenie primeraných opisov a vysvetlení (z oblasti dejepisu, geografie a z iných učebných predmetov).</p> <p>Opis pracovného postupu, opis pozorovania, opis exkurzie, jednoduchý odborný opis.</p> <p>Zážitkovo-dejové prejavy</p> <p>Reprodukcia veku primeraných úryvkov.</p> <p>Voľná a stručná reprodukcia, reprodukcia s využitím dialógov a s rozvíjaním tvorivej fantázie.</p> <p>Reprodukcia spojená s opisom prírody a situácie.</p> <p>Rozprávanie.</p> <p>Prerozprávanie zážitku, príbehu s dejovým napätím, spojené s opisom prostredia a situácie, s opisom alebo charakteristikou konajúcich osôb.</p>
---	---

<p>a jednoduchý pracovný postup na základe modelových viet,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie vytvoriť na zadanú tému jednoduchý opis pracovného postupu s dodržaním časovej a logickej postupnosti, ✓ podľa vzoru dokáže vytvoriť stručné rozprávanie s prvkami opisu, jednoduchý opis na základe prebraného učiva z iných učebných predmetov, ✓ po príprave dokáže stručne referovať o učive z učebných predmetov, ktoré si už osvojil v maďarskom jazyku, ✓ po príprave vie reprodukovať jednoduchý veku primeraný opis, ✓ vie napísať jednoduchú charakteristiku podľa vonkajších znakov osoby a jej charakterových vlastností, ✓ dokáže tvoriť kratšie slohové útvary/žánre známe z predchádzajúcich ročníkov (SMS, e-mail, pozdrav z výletu, blahoželanie), ✓ dokáže samostatne vyplniť žiacky preukaz, čitateľský preukaz, kratší veku primeraný osobný dotazník, prihlášku, ✓ pri písaní vie aplikovať nadobudnuté vedomosti z ortografie, ✓ vie vytvoriť kratší telefonický rozhovor v súlade s cieľom komunikácie, ✓ v rámci komunikačných tém ovláda bežné spoločenské rozhovory, ✓ po krátkej príprave dokáže stručne a voľne reprodukovať prečítané veku primerané texty, ✓ po príprave dokáže vytvoriť rozprávanie o zážitku, ktorý zažil osobne, 	<p>Rozprávanie na základe tvorivej fantázie.</p> <p>Stavba rozprávania. Dejové napätie. Modely jednoduchých viet a súvetné modely pri rozprávaní.</p> <p>Jazykové prostriedky rozprávania. Oživenie rozprávania priamou rečou. Rozprávanie s využitím priamej reči a s pretváraním priamej reči.</p> <p>Rozprávanie s prvkami opisu.</p> <p>Rozprávanie spojené s opisom prírody; jednoduchý opis činnosti a pracovného postupu.</p> <p>Opis predmetu, prírody a prostredia na základe modelových viet. Jednoduchý opis osoby. Stručná charakteristika osoby.</p> <p>Opis hry, osoby, prírody, prostredia.</p> <p>Porovnávanie pri opise.</p> <p>Interview.</p> <p>Hodnotiace prejavy</p> <p>Vonkajšia a vnútorná charakteristika.</p> <p>Charakteristika priateľa, členov rodiny.</p> <p>Charakteristika osoby na základe jej činností.</p> <p>Funkcia a využívanie prídavných mien, prirovnaní, prísloviak a iných</p>
--	---

<p>resp. bol jeho priamym účastníkom,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ v rozprávaní dodržiava časovú postupnosť deja, vie opísať prostredie a situáciu s dôrazom na dejové napätie, ✓ v rozprávaní využíva vhodné jazykové prostriedky, oživuje ho priamou rečou, ✓ dokáže správne používať interpunkciu v priamej reči, ✓ dokáže z nepriamej reči tvoriť priamu reč a z priamej reči nepriamu reč, ✓ dokáže rozlíšiť interview od bežného rozhovoru, ✓ dokáže vytvoriť krátke interview na danú tému podľa pripravenej osnovy, ✓ podľa vzoru vie napísať štruktúrovaný životopis, ✓ po príprave dokáže pripraviť krátky text s využitím osvojenej slovnej zásoby v súlade s prebranými komunikačnými témami, ✓ dokáže jednoduchými vetami a spoločensky vhodne vyjadriť svoj postoj k obsahu komunikácie, ✓ vo vlastnom prejave využíva informácie získané z rôznych informačných zdrojov, ✓ vo svojom prejave využíva predovšetkým spisovné jazykové prostriedky, ✓ s pomocou učiteľa vo svojom prejave dokáže opraviť chyby v skloňovaní a v časovaní, 	<p>výrazov na vonkajšiu a na vnútornú charakteristiku.</p> <p>Administratívne a reklamné prejavy</p> <p>Prihláška, pozvánka, objednávka, štruktúrovaný životopis, vyplňanie rozličných tlačív a dotazníkov, plagát, reklama, informačné tabule, nápisy na verejných priestranstvách, brožúry, reklamný materiál, vtipy, komiksy.</p> <p>Program výletu, zoznam účastníkov výletu, jednoduchá objednávka, vyplňanie podacieho lístka.</p>
---	---

<ul style="list-style-type: none"> ✓ sa dokáže zorientovať v textoch primeraných jeho skúsenostiam (plagát, reklama, informačné tabule, brožúry, vtipy, komiksy), ✓ podľa vzoru vie napísať jednoduchú objednávku, pozvánku, plagát a reklamu, ✓ podľa vzoru vie vytvoriť program výletu, zoznam účastníkov, ✓ formou tichého čítania dokáže skontrolovať svoj text s cieľom identifikovať chyby a opraviť ich, ✓ pri oprave svojho textu aplikuje nadobudnuté znalosti z pravopisu, lexikológie, morfológie, syntaxe a zo slohu, 	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže poskytnúť základné informácie o sebe, členoch rodiny, o príbuzných, ✓ na základe východiskového textu v učebnici po príprave dokáže súvisle rozprávať o živote rodiny, ✓ vie hovoriť o domácich prácach, rodinných oslavách, ✓ vie vyjadriť svoj vzťah k priateľom, rovesníkom, dospelým a k starším, ✓ po príprave vo dvojiciach vie vytvoriť a zahrať krátke dialógy a situačné hry, napr. blahoželanie k narodeninám, meninám, privítanie hostí, ✓ dokáže opísať svoj domov a zariadenie, vybavenie domácnosti, ✓ dokáže vymenovať rastliny a zvieratá v najbližšom okolí, 	<p>5. Komunikačné témy</p> <p>Rodina a spoločnosť: členovia rodiny, osobné údaje, príbuzenské vzťahy. Život v rodine; rodinné udalosti (smutné a veselé); riešenie problémov a vyrovnávanie sa s nimi. Záluby členov rodiny, domáce práce, pomoc v domácnosti, práca okolo domu, deľba práce v domácnosti, prázdniny a sviatky v rodinnom kruhu. Spolunažívanie viacerých generácií. Život v neúplných rodinách, život v detských domovoch, rodinné výlety.</p> <p>Priateľstvo, prvý flirt. Vzťah k priateľom, rovesníkom, dospelým a k starším. Osobné a písomné kontakty so známymi a s priateľmi.</p> <p>Činnosť v rôznych organizáciách (miestna mládežnícka organizácia), kluboch a v domoch pre deti a mládež. Verejnoprospešná práca.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ po príprave vo dvojiciach vie vysloviť svoj názor na život v meste a na dedine, ✓ dokáže opísať školu, vymenovať učebné predmety, záujmové krúžky a pomenovať zamestnancov školy, ✓ po príprave vie zostaviť dialógy o činnosti v záujmových krúžkoch, o zaujímavostiach zo školského života, ✓ dokáže hovoriť o možnostiach ďalšieho štúdia u nás a v zahraničí, ✓ dokáže vymenovať dopravné prostriedky, výhody a nevýhody jednotlivých dopravných prostriedkov, ✓ po príprave vie tvoriť krátke dialógy o príprave na cestovanie, ✓ vie vymenovať obľúbené a známe výletné miesta u nás a v zahraničí, ✓ dokáže orientovať sa podľa mapy a plánu mesta, ✓ s pomocou učiteľa sa dokáže orientovať v cestovných poriadkoch, ✓ dokáže vymenovať najčastejšie príčiny dopravných nehôd, ✓ dokáže aktívne používať osvojené zdvorilostné frázy v dopravných prostriedkoch, ✓ dokáže pomenovať časti ľudského tela, ✓ dokáže opísať zdravý spôsob života, ✓ vie súvisle hovoriť o osobnej hygiene, ✓ po príprave vie tvoriť dialógy u lekára, v lekárni, ✓ svoju výpoveď vie usporiadať podľa logickej postupnosti, 	<p>Domov a bývanie. Zariadenie a výbava domácnosti, rastliny a zvieratá v našom najbližšom okolí, prostredie, v ktorom žijeme – bývanie v meste a na dedine; utváranie životného prostredia – skrášľovanie bytu, okolia, mesta/dediny, starostlivosť o čistotu prostredia.</p> <p>Vzdelávanie a práca. Škola a jej zariadenie, učebné predmety, špeciálne učebne, laboratória, telocvičňa, školská jedáleň. Záujmové krúžky, zamestnanci školy. Vzťahy k telesne postihnutým žiakom a k žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia. Zaujímavosti zo školského života. Rôzne postupové súťaže a predmetové olympiády žiakov. Jazykové školy a jazykové kurzy. Voľba povolania. Druhy povolání a zamestnaní. Možnosti ďalšieho štúdia a zamestnania. Získavanie základného, stredoškolského a vysokoškolského vzdelania v našej vlasti. Nové a zaujímavé profesie. Pracovné podmienky.</p> <p>Doprava a cestovanie. Dopravné prostriedky – ich výhody a nevýhody. Mestská doprava, dopravné predpisy pre chodcov. Príprava na cestu a cestovanie. Cestovanie vlakom, autobusom a električkou. Cestovanie po vlasti a do zahraničia. Obľúbené výletné miesta doma a v zahraničí. Orientácia podľa mapy a plánu mesta. Cestovný poriadok. Bezpečnosť pri cestovaní. Negatívny vplyv dopravy na životné prostredie a príčiny dopravných nehôd.</p> <p>Ľudské telo, starostlivosť o zdravie. Naše telo, časti tela.</p>
---	---

<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže použiť vhodné jazykové prostriedky v súlade s komunikačnou situáciou, ✓ dokáže hovoriť o nákupných zariadeniach, ✓ vie používať merné jednotky a ceny, ✓ pozná sieť služieb v mieste bydliska, ✓ dokáže zoštylizovať kratšie súvislé texty na prebranú tému s využitím osvojenej slovnej zásoby, ✓ v komunikačnej situácii používa vhodný spoločenský tón v súlade s cieľom komunikácie a prostredím, v ktorom sa daná komunikácia uskutočňuje, ✓ po príprave vo dvojici dokáže tvoriť a zahrať dialógy, situačné hry a scény, ✓ dokáže po príprave a na základe modelových rozhovorov zahrať nakupovanie v rozličných obchodoch, ✓ po príprave a na základe východiskového textu vie tvoriť rozhovory v reštaurácii, u obuvníka, opravára hodín a hodiniiek, u holiča, u kaderničky, v kvetinárstve, ✓ dokáže vymenovať záujmy a záľuby, ktorým sa žiaci najčastejšie venujú vo voľnom čase, ✓ dokáže po príprave sformulovať krátky text na určenú tému, ✓ vie vymenovať niektoré veku primerané televízne relácie, 	<p>Starostlivosť o zdravie, osobná hygiena, telesná kultúra. Najčastejšie choroby a úrazy. Predchádzanie úrazom a chorobám. Prvá pomoc. Domáca lekárnička. Lekáreň, lieky, lekárska pohotovosť. Zdravý spôsob života – racionálna výživa, pohyb. Liečivé byliny a čaje. Návšteva u lekára – u detského lekára, u zubného lekára. Lekárska a záchranná služba. V nemocnici, na poliklinike.</p> <p>Škodlivý vplyv alkoholu, drog a fajčenia na život človeka.</p> <p>Obchody a služby. Obchody v mieste bydliska, nákupy v obchode, nákupných centrách, v tržnici, butikoch. Sieť služieb v mieste bydliska. V reštaurácii, u obuvníka, opravára hodín a hodiniiek, u holiča, u kaderničky, v kvetinárstve. Nákupy v predajni fotoaparátov, v klenotníctve. Merné jednotky a ceny. Centrá krásy a zdravia (kozmetika, fitness, wellness). Druhy a spôsoby nákupu a platenia. Hotely a hotelové služby. Kultúra nakupovania a služieb. Stravovacie zariadenia.</p> <p>Voľný čas a záľuby. Efektívne využívanie voľného času: obľúbené činnosti, hry, záľuby, športovanie, jazda na bicykli, spoločenské hry detí; návšteva knižnice, kina, divadla, výstavy, múzea. Prázdniny. Počítač, tablet, internet, mobilný telefón. Tanečná škola, venček. Kniha, televízia, rozhlas, video, CD, DVD, Blu-ray. Rozhlas, televízia, internet. Na futbalovom zápase. Hádzaná, basketbal. Iné druhy športu:</p>
---	---

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vo svojich prejavoch aktívne používa osvojené zdvorilostné frázy, ✓ po príprave vie súvisle rozprávať o svojich záľubách a o činnostiach v rôznych kluboch a v centrách voľného času, ✓ vie hovoriť o počasí jednotlivých ročných období, ✓ po príprave dokáže zoštylizovať krátke predpovede počasia, ✓ vie tvoriť krátke dialógy o pestovaní izbových kvetín a rastlín, ✓ vie hovoriť o dôležitosti ochrany prírody a životného prostredia, ✓ po príprave reprodukuje prečítané a vypočuté texty z učebnice, ✓ vie vyzdvihnúť význam kultúry v našom živote, ✓ pozná známe budovy, pamätníky a sochy v blízkom okolí, ✓ vie vymenovať významných predstaviteľov filmového, divadelného, výtvarného, literárneho, hudobného umenia na Slovensku, ✓ vie pomenovať najznámejšie divadelné a hudobné telesá na Slovensku, ✓ dokáže súvisle hovoriť o móde mladých, o oblečení do školy, na šport, do divadla, ✓ vie v danej komunikačnej situácii využívať vhodné slová, slovné spojenia, jazykové prostriedky v súlade s komunikačnou situáciou s ohľadom na regionálnu oblasť a sociálne prostredie, ✓ dokáže hovoriť o významných výdobytkoch vedy a techniky, ✓ po príprave dokáže vyzdvihnúť význam informačných technológií v každodennom živote, 	<p>napríklad jazda na koni, karate, džudo, snoubording a pod. Sledovanie významných svetových šampionátov v televízii: olympijské hry, majstrovstvá sveta a Európy v letných a zimných športových hrách.</p> <p>Človek a príroda. Ochrana prírody, liečivé rastliny, národné parky, chránené oblasti a prírodné rezervácie. Kvety a rastliny okolo nás. Pestovanie izbových kvetín a rastlín. Záhradkárstvo. Počasie – predpoveď počasia. Ochrana prírody pred ničením a zdevastovaním. Domáce, poľné a lesné zvieratá. Zvieratá ďalekých krajín. Naše lesy. Ochrana prírody a životného prostredia.</p> <p>Kultúra a umenie. Kultúrny život v mieste bydliska. Knihy, časopisy, noviny, rozhlas, televízia, film, divadlo, hudba v našom živote. Obľúbený druh hudby, hudobné skupiny, speváci, herci. Známe budovy, pamätníky a sochy. Návšteva výstavy maľby a grafiky. Významní predstavitelia filmového, divadelného, výtvarného, literárneho a hudobného umenia na Slovensku. Návšteva divadelného a filmového predstavenia, koncertu populárnej a vážnej hudby. Známe maďarské a slovenské divadelné a hudobné telesá na Slovensku. Rozličné hudobné žánre, klasická hudba, populárna hudba, ľudová hudba. Obľúbená hudba na kompaktných diskoch, videonahrávkach a DVD. Tanečné umenie, balet, muzikál.</p> <p>Kultúra obliekania, vhodné a vkusné oblečenie na rôzne príležitosti.</p>
---	---

<ul style="list-style-type: none"> ✓ po príprave vie hovoriť o zaujímavostiach zo sveta vedy a techniky, ✓ po príprave a na základe osnovy dokáže súvisle rozprávať o prírodných, historických, kultúrnych zaujímavostiach vlastného regiónu, ✓ po príprave na základe textu v učebnici dokáže stručne opísať Vysoké Tatry a mesto Košice, ✓ dokáže tvoriť súvislý text o prírodných krásach, rekreačných strediskách v SR a po príprave dokáže o nich stručne informovať, ✓ po príprave a na základe vedomostí z iných predmetov dokáže poskytnúť základné informácie o prírodných, historických a kultúrnych zaujímavostiach bydliska, blízkeho okolia a o hlavnom meste SR, ✓ po príprave vie pripraviť krátky referát o prečítanom článku vo veku primeranom časopise pre deti a mládež. 	<p>Móda mladých.</p> <p>Veda a technika. Technické vynálezy v živote človeka, vedecký pokrok, udeľovanie Nobelovej ceny za vedecký výskum, technické objavy a za prínos pre ľudstvo. Elektronika v našom živote. Elektrospotrebiče v domácnosti. Vymoženosti vedy a techniky, využívanie informačných technológií v každodennom živote. Chemické výrobky okolo nás. Potravinársky priemysel. Zaujímavosti zo sveta vedy a techniky.</p> <p>Naša vlasť. Cestovanie po vlasti – prírodné, historické a kultúrne zaujímavosti vlastného regiónu, Vysoké Tatry, Košice. Kúpeľné mestá, známejšie výletné a rekreačné strediská v našej vlasti.</p> <p>Základné údaje o SR: rozloha, obyvateľstvo, podnebie, geografická charakteristika: rieky, jazerá, hory, mestá. Významné priemyselné a kultúrne centrá. Prírodné, historické a kultúrne pamätihodnosti. Opis vlastného regiónu, turistické zaujímavosti okolia. Zaujímavosti zo života slovenského národa, národnostných menšín.</p>
<p>II. Jazyková komunikácia</p>	
<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ si osvojí cca 600 lexikálnych jednotiek aktívne a 200 – 300 receptívne v rámci komunikačných tém, ✓ pozná a dokáže vysvetliť pojmy: synonymá, antonymá, homonymá, 	<p>1. Lexikológia</p> <p>Slovná zásoba: osvojovanie približne 600 lexikálnych jednotiek aktívne, 200 – 300 receptívne (v rámci komunikačných tém), praktická</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vie aktívne používať najfrekventovanejšie páry synonym a antonym, ✓ dokáže vyhľadať v texte slová utvorené predponami, synonymá a antonymá, ✓ dokáže členiť slová na slabiky a určiť predponu v slove, ✓ dokáže tvoriť slová predponami podľa vzoru, ✓ dokáže určiť slovotvorný základ a predponu, ✓ dokáže vhodne využiť osvojené lexikálne jednotky v komunikačnej situácii, ✓ vie zoštylizovať vety a vetné konštrukcie podľa modelov, ✓ pozná význam slov, ktoré využíva vo svojom jazykovom prejave v súlade s rôznymi kontextami a komunikačnými situáciami, ✓ si vie overiť význam neznámych slov v dostupných informačných zdrojoch, ✓ vie samostatne pracovať s prekladovými slovníkmi, s príručkami, s lexikónmi a s encyklopédiami, ✓ v danej komunikačnej situácii využíva vhodné slová, slovné spojenia, jazykové prostriedky v súlade s komunikačnou situáciou, ✓ dokáže samostatne pracovať s elektronickým slovníkom na webovom sídle <i>www.slovník.juls.savba.sk</i>, ✓ na základe odporúčania učiteľa dokáže vybrať vhodnú jazykovú príručku a skontrolovať správnosť a význam slov použitých vo 	<p>aplikácia osvojených lexikálnych jednotiek a ustálených slovných spojení rozličného typu.</p> <p>Používanie slovníkov a príručiek: práca so slovensko-maďarským a maďarsko-slovenským prekladovým slovníkom a s obrázkovým slovníkom, so synonymickým slovníkom, so slovensko-maďarským a s maďarsko-slovenským frazeologickým slovníkom, s Pravidlami slovenského pravopisu, so slovníkom cudzích slov, s Krátkym slovníkom slovenského jazyka (KSSJ), s Pravidlami slovenskej výslovnosti, so školským lexikónom, s encyklopédiami, s rôznymi príručkami.</p> <p>Poučenie o slovnej zásobe: členenie slovnej zásoby: spisovné a nespisovné slová (slang), cudzie slová, jednovýznamové a viacvýznamové slová; homonymá, synonymá, antonymá.</p> <p>Rozvrstvenie slovnej zásoby (na základe poznatkov z maďarského jazyka).</p> <p>Jednoslovné názvy a ustálené slovné spojenia (združené pomenovania a ustálené frazeologické jednotky) – porovnanie s maďarským jazykom.</p> <p>Funkcia frazeologických jednotiek v komunikácii.</p>
---	--

<p>vlastnom texte,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ pozná odlišnosti medzi jednovýznamovými a viacvýznamovými slovami, rovnoznačnými a rovnozvučnými slovami, ✓ vie identifikovať v texte citovo zafarbené a zvukomalebné slová, ✓ v rámci komunikačných tém dokáže využívať osvojené synonymické dvojice, citovo zafarbené a zvukomalebné slová, ✓ vo svojom prejave aktívne používa osvojené slová s opačným významom, ✓ na základe vedomostí z maďarského jazyka dokáže nájsť v texte ustálené prirovnania, ✓ vie aktívne používať osvojené prirovnania, ✓ dokáže vysvetliť lexikálny význam viacvýznamových slov, synonym a antonym v danom texte, ✓ vie vhodne využiť osvojené lexikálne jednotky a ustálené slovné spojenia v komunikačnej situácii, ✓ dokáže štylizovať vety a vetné konštrukcie podľa modelov, ✓ dokáže nájsť v texte nespisovné (slangové) slová, ✓ na základe poznatkov z maďarského jazyka pozná rozvrstvenie slovnej zásoby, 	<p>Tvorenie slov odvodzovaním; koreň, základové slovo, slovtvorná predpona, slovtvorná prípona.</p> <p>Tvorenie slov skladaním, skracovaním.</p> <p>Synonymá a antonymá najčastejšie používaných slov.</p> <p>Lexikálny význam slov, jednovýznamové a viacvýznamové slová, rovnozvučné a rovnoznačné slová, slová s opačným významom, citovo zafarbené a zvukomalebné slová, štylistické využívanie synonymických dvojíc a radov, citovo zafarbených a zvukomalebných slov.</p> <p>Ustálené prirovnania – porovnanie s maďarským jazykom.</p> <p>Preberanie cudzích slov.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže správne písať odlišné spoluhlásky (<i>s, š, č, d', dž, t', ň, l', í, r, ž</i>), 	<p>2. Zvuková stránka reči a pravopis</p> <p>Písanie <i>i/y, í/ý</i> v základných vybraných slovách.</p>

<p>samohlásky (<i>ä, y, ý</i>) a dvojhlásky (<i>ia, ie, iu, ô</i>),</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže aplikovať nadobudnuté vedomosti z pravopisu, ✓ vie vymenovať a rozoznať obojaké spoluhlásky, ✓ dokáže vysvetliť pojem vybrané slová, ✓ ovláda pravopis základných vybraných slov, ✓ ovláda písanie <i>i/y</i> a <i>i/ý</i> po obojakých spoluhláskach v koreni najpoužívanejších slovenských slov, ✓ správne píše „i“ po tvrdých spoluhláskach v najfrekventovanejších slovách cudzieho pôvodu, ✓ správne píše „i“ vo zvukomalebných slovách, ✓ ovláda pravopis slabík <i>de, te, ne, le, di, ti, ni, li</i> v najfrekventovanejších slovách cudzieho pôvodu a vo zvukomalebných slovách, ✓ správne vyslovuje slabiky <i>de, te, ne, le, di, ti, ni, li</i> v najfrekventovanejších slovách cudzieho pôvodu a vo zvukomalebných slovách, ✓ dokáže správne vyslovovať slová, slovné spojenia a vety, ✓ vie rozprávať jasne, nahlas a zrozumiteľne, ✓ správne píše <i>i/y</i> a <i>i/ý</i> v ohýbacích príponách podstatných a prídavných mien, ✓ dodržiava pravidlo o rytmickej krátení, ✓ vie aplikovať nadobudnuté vedomosti z ortografie, lexikológie, 	<p>Základné vybrané slová.</p> <p>Písanie <i>i/y, i/ý</i> po obojakých spoluhláskach v koreni najpoužívanejších slovenských slov.</p> <p>Výslovnosť a pravopis slabík <i>de, te, ne, le, di, ti, ni, li</i> v najfrekventovanejších slovách cudzieho pôvodu a v niektorých domácich slovách, písanie „i“ po tvrdých spoluhláskach v najfrekventovanejších slovách cudzieho pôvodu a vo zvukomalebných slovách.</p> <p>Písanie <i>i/y, i/ý</i> v ohýbacích príponách.</p> <p>Rytmické krátenie.</p> <p>Výslovnosť, prízvuk a intonácia.</p> <p>Spodobovanie a splyvanie spoluhlások.</p> <p>Znelé a neznelé spoluhlásky v slovenskom jazyku.</p> <p>Odlíšnosti v spodobovaní spoluhlások v slovenskom a v maďarskom jazyku.</p> <p>Správna výslovnosť a písanie spoluhlások na konci slova, spodobovanie spoluhlások vnútri slova, splyvanie spoluhlások v prúde reči.</p> <p>Systematizácia poznatkov o hláskovej sústave slovenského jazyka.</p> <p>Interpunkčné znamienka.</p> <p>Interpunkcia vnútri a na konci jednoduchých viet a súvetí.</p>
--	--

<p>morfológie, syntaxe,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať informácie, resp. textové prvky súvisiace s obsahom textu, ✓ po usmernení využíva získané informácie alebo textové prvky vo svojom texte, ✓ vo svojom ústnom prejave dodržiava správnu výslovnosť, prízvuk a intonáciu, ✓ vie správne vyslovovať a napísať slová, v ktorých nastáva spodobovanie, ✓ v komunikácii vhodne využíva zvukovú stránku prejavu, 	<p>Lexikálne osvojenie pomenovania a používanie interpunkčných znamienok: spojovník, pomlčka, lomka, dvojbodka, bodkočiarka, zátvorky, úvodzovky, tri bodky.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže vyhľadať v texte podstatné mená, ✓ sa vie pýtať na podstatné mená správnu otázkou, ✓ vie rozlíšiť konkrétne a abstraktné podstatné mená, ✓ ovláda delenie a gramatické kategórie podstatných mien, ✓ dokáže roztriediť najfrekvencovanejšie podstatné mená podľa gramatického rodu, ✓ vie určiť vzor najfrekvencovanejších podstatných mien, ✓ vie skloňovať najfrekvencovanejšie podstatné mená, ✓ dokáže používať správne tvary podstatných mien v komunikačných situáciách, 	<p>3. Morfológia</p> <p>Podstatné mená</p> <p>Skloňovanie podstatných mien v slovenskom jazyku podľa pádov. Pády a pádové otázky, predložky. Predložkové väzby podstatných mien podľa pádov. Tvorenie správnych tvarov podstatných mien mužského, ženského a stredného rodu podľa modelov – praktické precvičovanie v komunikačných situáciách. Písanie <i>i/y</i>, <i>í/ý</i> v príponách podstatných mien. Výnimky z rytmického krátenia v príponách podstatných mien.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ ovláda písanie <i>i/y</i> a <i>i/ý</i> v príponách podstatných mien, ✓ pozná výnimky zrytmického krátenia v príponách podstatných mien, ✓ ovláda správnu výslovnosť pádovej prípony <i>-ov</i>, ✓ dokáže identifikovať pomnožné podstatné mená, ✓ dokáže tvoriť správne tvary pomnožných podstatných mien v G a v L, ✓ dokáže definovať prídavné mená, ✓ sa vie pýtať na prídavné mená správnymi otázkami, ✓ dokáže nájsť prídavné mená v texte, ✓ ovláda delenie prídavných mien, ✓ dokáže správne uplatniť zhodu najfrekventovanejších prídavných mien s podstatnými menami, ✓ dokáže správne stupňovať prebrané akostné prídavné mená, ✓ dokáže rozlíšiť tvrdo zakončené a mäkko zakončené prídavné mená, ✓ dokáže tvoriť správne tvary prídavných mien spolu s podstatnými menami podľa vetných modelov, ✓ ovláda písanie <i>i/y</i> a <i>i/ý</i> a rytmické krátenie v príponách prídavných mien, ✓ podľa modelov vie tvoriť privlastňovacie a zvieracie prídavné mená, ✓ dokáže vyhľadať v texte privlastňovacie a zvieracie prídavné mená, ✓ na základe vetných modelov vie tvoriť správne tvary privlastňovacích 	<p>Výslovnosť pádovej prípony <i>-ov</i>.</p> <p>Pomnožné podstatné mená.</p> <p>Tvorenie správnych tvarov známych pomnožných podstatných mien v genitíve a v lokáli.</p> <p>Tvorenie správnych tvarov prídavných mien spolu s podstatnými menami.</p> <p>Všeobecné a vlastné mená, konkrétne a abstraktné podstatné mená.</p> <p>Tvorenie správnych tvarov frekventovaných cudzích slov (priezvisk, rodných mien, zemepisných názvov a iných slov, napr. gymnázium, akvárium, múzeum).</p> <p>Pravopis podstatných mien: písanie vlastných podstatných mien – odlišnosti od maďarského jazyka.</p> <p>Výslovnosť a pravopis frekventovaných cudzích slov.</p> <p>Pravopis podstatných mien pri ohýbaní.</p> <p>Prídavné mená</p> <p>Vlastnostné (akostné a vzťahové) prídavné mená.</p> <p>Zvieracie a privlastňovacie prídavné mená – odlišné javy od maďarského jazyka. Stupňovanie akostných prídavných mien.</p> <p>Gramatická zhoda prídavného mena s podstatným menom v rode, čísle a v páde.</p>
--	---

<p>a zvieracích prídavných mien v rámci komunikačných tém,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie prakticky používať správne tvary najfrekvencovanejších privlastňovacích a zvieracích prídavných mien, ✓ chápe štylistický význam prídavných mien, ✓ vie využívať prídavné mená pri tvorbe opisu a charakteristiky, ✓ dokáže prakticky uplatniť zhodu najfrekvencovanejších prídavných mien s podstatnými menami, ✓ dokáže vyhľadať v texte zámená, ✓ sa vie pýtať na zámená správnymi otázkami, ✓ ovláda delenie zámen v porovnaní s maďarským jazykom, ✓ na základe modelov vie tvoriť správne tvary osobných, privlastňovacích, ukazovacích a opytovacích zámen, ✓ dokáže správne používať zvrtné zámená <i>sa, si, svoj</i> s dôrazom na odlišnosti v maďarskom a v slovenskom jazyku, ✓ na základe modelov vie tvoriť správne tvary neurčitých a vymedzovacích zámen, ✓ dokáže aplikovať vedomosti o používaní dlhších a kratších tvarov osobných zámen v reči a v písomnej forme, ✓ na základe modelov vie tvoriť správne tvary privlastňovacích zámen, ✓ dokáže správne používať správne tvary privlastňovacích zámen v komunikačných situáciách, 	<p>Tvorenie správnych tvarov prídavných mien tvrdého a mäkkého zakončenia podľa modelov.</p> <p>Vyjadrenie vlastníka privlastňovacími prídavnými menami – porovnanie s maďarským jazykom.</p> <p>Tvorenie a používanie privlastňovacích prídavných mien.</p> <p>Štylistický význam prídavných mien (opis a charakteristika).</p> <p>Písanie <i>i/y, í/ý</i> a rytmické krátenie v príponách prídavných mien.</p> <p>Zhoda prídavných mien s podstatnými menami.</p> <p>Zámená</p> <p>Odlišné druhy zámen v maďarskom a v slovenskom jazyku.</p> <p>Tvorenie a používanie správnych tvarov osobných, privlastňovacích, ukazovacích a opytovacích zámen podľa modelov.</p> <p>Správne používanie zvrtných zámen <i>sa, si, svoj</i> – porovnanie s maďarským jazykom.</p> <p>Tvorenie a používanie neurčitých a vymedzovacích zámen.</p> <p>Používanie dlhších a kratších tvarov osobných zámen v reči a v písomnej forme.</p> <p>Vyjadrenie vlastníka zámenami.</p> <p>Využívanie zámen na spájanie viet a vetných celkov.</p>
--	--

<ul style="list-style-type: none"> ✓ podľa modelových viet dokáže správne používať zámená na spájanie viet a vetných celkov, ✓ dokáže definovať číslovky, ✓ sa vie pýtať na číslovky správnou otázkou, ✓ dokáže nájsť v texte číslovky, ✓ ovláda delenie čísloviek v porovnaní s maďarským jazykom, ✓ dokáže tvoriť správne tvary základných a radových čísloviek podľa vetných modelov, ✓ vie správne uplatniť gramatickú zhodu radových čísloviek a podstatného mena, ✓ ovláda pravopis základných a radových čísloviek, pozná odlišnosti od maďarského jazyka, ✓ dokáže tvoriť správne tvary skupinových čísloviek s pomnožnými podstatnými menami, ✓ vie prakticky používať správne tvary druhových a násobných čísloviek podľa modelov, ✓ vie prakticky používať správne tvary neurčitých čísloviek, ✓ ovláda pravopis čísloviek, ✓ dokáže definovať slovesá, ✓ sa vie na slovesá pýtať správnymi otázkami, ✓ dokáže nájsť slovesá v texte, 	<p>Číslovky</p> <p>Druhy čísloviek – porovnanie s maďarským jazykom.</p> <p>Tvorenie správnych tvarov základných čísloviek a ich používanie v reči.</p> <p>Správny gramatický tvar počítanej veci.</p> <p>Správny gramatický tvar slov vo vetnej štruktúre: číslovka – predmet – sloveso.</p> <p>Pravopis základných čísloviek.</p> <p>Zlomkové číslovky.</p> <p>Tvorenie správnych tvarov radových čísloviek podľa modelov.</p> <p>Gramatická zhoda radových čísloviek a podstatného mena.</p> <p>Pravopis radových čísloviek.</p> <p>Odlišnosti od maďarského jazyka: skupinové, druhové a násobné číslovky.</p> <p>Spájanie skupinových čísloviek s pomnožnými podstatnými menami.</p> <p>Používanie a pravopis druhových a násobných čísloviek.</p> <p>Neurčité číslovky – tvorenie, používanie, pravopis.</p> <p>Slovesá</p> <p>Činnostné a stavové slovesá.</p> <p>Modálne slovesá.</p>
---	---

<ul style="list-style-type: none"> ✓ ovláda delenie a gramatické kategórie sloviess, ✓ vie vyhľadať v texte činnostné a stavové slovesá, ✓ vie identifikovať zvrtné a nezvrtné slovesá, ✓ dokáže používať správne tvary najfrekvntovanejších zvrtných sloviess v rámci komunikačných tém, ✓ dokáže nájsť v texte plnovýznamové a neplnovýznamové slovesá, ✓ dokáže tvoriť správne tvary sloviess v oznamovacom a v rozkazovacom spôsobe podľa modelov, ✓ vie identifikovať oznamovací, rozkazovací a podmieňovací spôsob slovesa a chápe jeho funkciu v texte, ✓ dokáže používať správne tvary sloviess v spojení s príslovkami času, miesta, spôsobu a príčiny, ✓ dokáže správne používať vyknie v slovenskom jazyku, ✓ vie vysvetliť neurčitok – slovníkový tvar sloviess, ✓ dokáže utvoriť neurčitok najfrekvntovanejších sloviess, ✓ vie definovať príslovky, ✓ sa vie pýtať na príslovky správnou otázkou, ✓ dokáže nájsť príslovky v texte, ✓ ovláda delenie prísloviess (odlišnosti od maďarského jazyka), ✓ dokáže rozlíšiť príslovky od prídavných mien a od predložkových väziess podstatných mien, 	<p>Zvrtné slovesá v rámci komunikačných tém.</p> <p>Tvorenie správnych tvarov sloviess v oznamovacom a v rozkazovacom spôsobe podľa modelov.</p> <p>Vyknie v slovenskom jazyku.</p> <p>Neurčitok – slovníkový tvar sloviess v slovenskom jazyku.</p> <p>Tvorenie správnych tvarov sloviess podľa osoby, čísla, času a spôsobu.</p> <p>Správny slovosled viet so zloženými tvarmi sloviess.</p> <p>Najfrekvntovanejšie väzby sloviess – odlišné slovesné väzby v maďarskom a v slovenskom jazyku.</p> <p>Slovesný vid a zvrtné slovesá – praktický nácvik používania dokonavých, nedokonavých a zvrtných sloviess.</p> <p>Tvorenie nedokonavých sloviess z dokonavých sloviess a naopak.</p> <p>Vidové dvojice – porovnanie s maďarským jazykom.</p> <p>Praktické používanie správnych tvarov sloviess s príslovkami.</p> <p>Príslovky</p> <p>Príslovky miesta, času, spôsobu a príčiny – odlišnosti od maďarského jazyka.</p> <p>Odlišovanie prísloviess od prídavných mien a predložkových väziess podstatných mien.</p> <p>Využívanie prísloviess v textovej nadväznosti.</p>
---	--

<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže tvoriť príslovky z prídavných mien, ✓ ovláda stupňovanie najfrekventovanejších prísloviek, ✓ ovláda pravopis prísloviek, ✓ vo svojom prejave správne používa predložky, ✓ dokáže identifikovať v texte spojky, ✓ ovláda delenie spojok, ✓ dokáže tvoriť jednoduché súvetia pomocou priraďovacích a podradovacích spojok na základe vetných modelov, ✓ správne používa interpunkciu vo vetách so spojkami, ✓ dokáže nájsť v texte citoslovcia, ✓ ovláda delenie citosloviec v porovnaní s maďarským jazykom, ✓ dokáže vhodne používať citoslovcia v komunikačných situáciách, ✓ ovláda interpunkciu vo vetách s citoslovcami, ✓ dokáže vyhládať v texte častice, ✓ ovláda delenie častíc, ✓ na základe vetných modelov vie tvoriť vety s využívaním vhodných častíc, ✓ ovláda interpunkciu vo vete a na konci viet s časticami, ✓ dokáže správne intonovať vety so spojkami, citoslovcami a s časticami, ✓ v komunikačnej situácii používa správne tvary ohybných a neohybných slovných druhov, 	<p>Tvorenie prísloviek z prídavných mien.</p> <p>Stupňovanie prísloviek.</p> <p>Pravopis prísloviek.</p> <p>Praktické používanie správnych tvarov sloviess s príslovkami.</p> <p>Predložky</p> <p>Vyjadrenie miesta, smerovania, času, prostriedku a účelu pomocou predložiek.</p> <p>Predložky s G, D, A, L, I.</p> <p>Predložky s viacerými pádmi.</p> <p>Spojky</p> <p>Priraďovacie a podradovacie spojky.</p> <p>Tvorenie vetných štruktúr s priraďovacími a podradovacími spojkami podľa vetných modelov.</p> <p>Spájanie slov vo vetách a viet do súvetí pomocou spojok na základe modelov. Intonácia a interpunkcia viet so spojkami.</p> <p>Citoslovcia</p> <p>Odlišnosti od maďarského jazyka.</p> <p>Funkcia citosloviec v komunikácii.</p> <p>Intonácia a interpunkcia viet s citoslovcami.</p>
--	---

<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže aktívne využívať osvojené jazykové prostriedky v ústnej a v písomnej komunikácii, ✓ vie aplikovať osvojené základné pravidlá slovenského pravopisu súvisiace s osvojovaním slovnej zásoby a gramatiky pri tvorbe písomného prejavu, ✓ správne používa vykvanie v slovenskom jazyku, ✓ ovláda pravopis podstatných mien, prídavných mien, zámen, čísloviek, sloviac, ✓ ovláda písanie <i>i/y</i> a <i>í/ý</i> v príponách ohybných slovných druhov, ✓ pozná výnimky z rytmického krátenia v pádových príponách, ✓ chápe štylistický význam prídavných mien a prakticky ich využíva pri tvorbe opisu a charakteristiky, ✓ ovláda najfrekvencovanejšie slovesné väzby, ✓ ovláda pravopis prísloviac, interpunkciu viet so spojkami, citoslovcami a s časticami, 	<p>Častice</p> <p>Lexikálne osvojenie rozličných druhov častíc.</p> <p>Funkcia častíc v komunikácii.</p> <p>Intonácia viet s časticami.</p> <p>Interpunkcia vo vete a na konci viet s časticami.</p> <p>Systematizácia poznatkov o slovných druhoch.</p> <p>Systematizácia poznatkov o tvorení správnych tvarov prídavných mien, zámen a čísloviek.</p> <p>Systematizácia a utvrdzovanie poznatkov o tvorení správnych tvarov osobných zámen.</p> <p>Tvorenie a používanie odlišných druhov prídavných mien, zámen a čísloviek.</p> <p>Tvorenie správnych tvarov slovenských a cudzích priezvisk podľa tvarov vlastnostných prídavných mien.</p> <p>Pravopis prídavných mien, zámen a čísloviek.</p> <p>Stupňovanie prídavných mien a prísloviac.</p> <p>Funkcia prídavných mien a čísloviek v reči.</p> <p>Funkcia zámen v textovej nadväznosti.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže samostatne tvoriť jednoduché vety podľa obsahu so správnym 	<p>4. Syntax</p>

<p>slovosledom,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ pozná správnu interpunkciu na konci jednoduchých viet, ✓ vie správne intonovať oznamovacie, rozkazovacie, opytovacie, zvolacie a želacie vety, ✓ správne artikuluje a pri hovorení dodržiava správnu intonáciu, ✓ pri komunikácii dodržiava správnu intonáciu a tempo reči, ✓ vie tvoriť jednoduché holé a rozvité vety so správnym slovosledom v rámci komunikačných tém, ✓ vie tvoriť kladné a záporné vety podľa vetných modelov, ✓ vie samostatne tvoriť rozvité jednoduché kladné a záporné vety so správnym slovosledom podľa modelových viet v rámci komunikačných tém, ✓ dokáže odlíšiť holú vetu od rozvitej, ✓ dokáže odlíšiť jednočlenné vety od dvojčlenných, ✓ podľa modelov vie tvoriť jednočlenné a dvojčlenné vety s dôrazom na odlišnosti od maďarského jazyka, ✓ dokáže definovať podmet a prísudok, ✓ ovláda odlišné vyjadrenie menného prísudku v slovenskom a v maďarskom jazyku, ✓ vie vyhľadať vo vete podmet a prísudok, ✓ podľa vzoru vie tvoriť vety s vyjadreným podmetom, 	<p>Vety podľa zámeru hovoriaceho. Druhy viet podľa komunikačného zámeru hovoriaceho. Kladné a záporné vety. Tvorenie jednoduchých viet podľa modelov.</p> <p>Správna intonácia, pravopis a obmieňanie rozličných druhov viet, interpunkcia vnútri a na konci viet, správny slovosled slov vo vetách.</p> <p>Jednoduchá veta. Tvorenie jednoduchých rozvitých viet podľa modelov. Správny slovosled v jednoduchej vete.</p> <p>Jednoduchá veta podľa obsahu a podľa zloženia – systematizácia poznatkov.</p> <p>Stavba jednoduchej vety – jednočlenné a dvojčlenné vety.</p> <p>Tvorenie jednočlenných a dvojčlenných viet.</p> <p>Odlišné druhy jednočlenných viet v slovenskom a v maďarskom jazyku.</p> <p>Prisudzovací sklad, určovací sklad, priraďovací sklad.</p> <p>Zápor v slovenskom jazyku. Mimojazykové prostriedky vyjadrenia záporu.</p>
--	---

<ul style="list-style-type: none"> ✓ ovláda zhodu prísudku s podmetom (odlišnosti od maďarského jazyka), ✓ ovláda zhodu slovesa v prísudku s viacnásobným podmetom, ✓ dokáže definovať predmet, ✓ ovláda rozdiel medzi priamym a nepriamym predmetom – odlišnosti od maďarského jazyka, ✓ podľa otázok a modelov dokáže rozvíjať sloveso v prísudku priamym a nepriamym predmetom s dôrazom na odlišné väzby slovesa v prísudku, ✓ dokáže určiť vo vete priamy a nepriamy predmet, ✓ dokáže definovať príslovkové určenie, ✓ dokáže určiť príslovkové určenie vo vete, ✓ podľa modelov dokáže rozvíjať sloveso v prísudku rozličnými druhmi príslovkových určení vyjadrených príslovkami a predložkovými väzbami podstatných mien s dôrazom na odlišnosti od maďarského jazyka, ✓ dokáže definovať prívlastok, ✓ dokáže určiť zhodný a nezhodný prívlastok vo vete, ✓ ovláda rozdiel medzi zhodným a nezhodným prívlastkom s dôrazom na odlišnosti od maďarského jazyka, ✓ podľa modelov dokáže rozvíjať podstatné meno vo vete zhodným a nezhodným prívlastkom, 	<p><i>Základné/hlavné vetné členy</i></p> <p>Podmet a prísudok: vyjadrený a nevyjadrený podmet vo vete. Odlišné vyjadrenie menného prísudku v slovenskom jazyku. Tvorenie viet s vyjadreným podmetom. Zhoda prísudku s podmetom vety – odlišnosti od maďarského jazyka. Zhoda slovesa v prísudku s viacnásobným podmetom.</p> <p><i>Rozvíjacie vetné členy</i></p> <p>Predmet: priamy a nepriamy – odlišnosti od maďarského jazyka. Rozvíjanie slovesa v prísudku priamym a nepriamym predmetom podľa otázok a modelov s dôrazom na odlišné väzby slovesa v prísudku.</p> <p>Príslovkové určenie miesta, času, spôsobu, prostriedku, účelu, miery. Rozvíjanie slovesa v prísudku rozličnými druhmi príslovkových určení vyjadrených príslovkami a predložkovými väzbami podstatných mien s dôrazom na tvorbu viet a na odlišnosti od maďarského jazyka.</p> <p>Prívlastok: zhodný a nezhodný – odlišnosti od maďarského jazyka. Rozvíjanie podstatného mena vo vete zhodným a nezhodným prívlastkom. Miesto prívlastku vo vete.</p>
---	---

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vie vyhľadať a určiť vo vete prisudzovací, priradovací a určovací sklad, ✓ podľa modelov vie tvoriť prisudzovací, priradovací a určovací sklad, ✓ podľa vetných modelov dokáže tvoriť jednoduché súvetia v rámci komunikačných tém. 	<p>Súvetie – praktický nácvik tvorby jednoduchých súvetí podľa vetných modelov.</p>
<p>III. Literárna komunikácia</p>	
<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ po príprave dokáže plynule a so správnou výslovnosťou čítať známe literárne texty, ✓ dokáže samostatne čítať veku a jazykovým zručnostiam primerané ukážky zo slovenskej literatúry, ✓ vie po príprave výrazne čítať známe kratšie veku primerané literárne texty, ✓ dokáže plynule čítať veku primerané texty so správnou intonáciou a výslovnosťou, ✓ pozná základné odlišnosti medzi slovenskou a maďarskou výslovnosťou, ✓ číta s porozumením nahlas aj potichu veku primerané literárne texty, ✓ globálne porozumie prečítaným veku primeraným textom, vzťahom a súvislostiam v nich, ✓ dokáže po predchádzajúcej príprave nahlas prečítať prozaický text, ktorého obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni 	<p>1. Čítanie</p> <p>Plynulé tiché a hlasné čítanie prebraných literárnych ukážok.</p> <p>Výrazné čítanie prebraných literárnych ukážok.</p> <p>Čítanie s porozumením veku primeraných textov.</p> <p>Výrazné čítanie a predčítanie.</p> <p>Správne členenie textu pri čítaní.</p> <p>Správna intonácia, tempo, dynamika a rytmus.</p> <p>Čítanie s porozumením dlhších veku primeraných literárnych ukážok.</p>

<p>a skúsenostiam,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ pri čítaní dodržiava správnu intonáciu, tempo, dynamiku a rytmus, ✓ dokáže vyhľadať a určiť v texte kľúčové slová a základné informácie, ✓ dokáže využívať poznatky a zručnosti získané z maďarskej literatúry pri práci so slovenským literárnym textom, ✓ dokáže rozlíšiť podstatné informácie od menej podstatných, ✓ dokáže zaujať stanovisko k prečítanému textu, 	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže globálne porozumieť textu ukážky, ✓ vie si overiť význam neznámych slov v dostupných slovníkoch, ✓ dokáže podľa vzoru tvoriť dejovú osnovu príbehu, ✓ na základe osnovy alebo pomocných otázok po príprave dokáže prerozprávať príbehy a zážitky súvisiace s prečítanými literárnymi ukážkami, ✓ dokáže sformulovať hlavnú myšlienku prečítaného úryvku, ✓ dokáže vyjadriť na základe subjektívnych pocitov svoj čitateľský dojem z prečítaného textu, ✓ dokáže hodnotiť správanie postáv na základe všeobecne platných morálnych hodnôt, ✓ dokáže charakterizovať ľudské vzťahy, osudy a postavy v literárnych ukážkach, hodnotiť ich činy, dokáže zaujať stanovisko k nim, 	<p>2. Tematické okruhy a témy</p> <p>Slovenská literatúra pre deti a mládež</p> <p>Tematika a žánre súčasnej literatúry pre deti a mládež.</p> <p>Ukážky zo slovenskej literatúry pre deti a mládež.</p> <p>Príbehy a osudy detských hrdinov v poviedkach a v románoch.</p> <p>Dejová osnova príbehu.</p> <p>Reprodukcia príbehu podľa otázok a podľa osnovy.</p> <p>Ukážky z prozaickej tvorby pre deti a mládež.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže odlišiť prózu od poézie, pozná odlišné umelecké prostriedky poézie a prózy, ✓ pozná rozdiel medzi lyrikou a epikou, ✓ pozná štruktúru básne, ✓ dokáže vyhľadať verš, strofu, refrén, rým, zdobeniny a opakovanie slov v básni, ✓ identifikuje prebrané výrazové prostriedky v literárnych textoch, ✓ vie vysvetliť podstatu dramatického žánra, ✓ vie prečítať prehovory jednotlivých postáv dramatizovaného textu, ✓ dokáže sformulovať hlavnú myšlienku dramatického textu, ✓ vie jednoducho charakterizovať ľudské vzťahy, osudy a postavy v literárnych ukázkach, ✓ dokáže hodnotiť činy postáv v literárnych ukázkach, ✓ dokáže zaujať stanovisko k postavám v literárnych ukázkach, ✓ pozná vybrané ľudové a autorské rozprávky, ✓ dokáže vyhľadať v texte kľúčové slová, ✓ dokáže odpovedať na otázky na základe prečítaného úryvku, ✓ po príprave dokáže prerozprávať obsah prečítaného literárneho textu so zachovaním časovej a logickej postupnosti a s prípadnými individuálnymi obmenami, ✓ po príprave vie napísať stručnú osnovu prečítaného úryvku, 	<p>Básnická a prozaická tvorba. Rozdiel medzi lyrikou a epikou. Ukážky zo slovenskej básnickej tvorby pre deti a mládež. Lyrika; lyrická, lyricko-epická a epická báseň.</p> <p>Jazykové prostriedky: zosobnenie, opakovanie slov, zdobeniny, stavba básne, verš, strofa, refrén, rytmus, rým.</p> <p>Ukážky zo súčasnej dramatickej tvorby pre deti a mládež.</p> <p>Rozprávky Ľudové a umelé rozprávky. Charakteristické prvky rozprávok.</p> <p>Povesti Tematika povestí (historické udalosti, miestne povesti, povesti viažuce sa k osobám). Hrdinovia slovenských povestí. Postava kráľa Mateja a Juraja Jánošíka v slovenských ľudových povestiach. Spoločné a odlišné črty v rozprávkach a v povestiach.</p>
---	---

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vie rozlíšiť, čo je v povesti fantastické a čo realistické, ✓ vie rozlíšiť ľudové a autorské povesti, ✓ dokáže priradiť povesti k jednotlivým druhom a pozná niektorých hrdinov slovenských povestí (Jánošík, kráľ Matej), ✓ po príprave dokáže reprodukovať známe povesti, ✓ dokáže sformulovať hlavnú myšlienku povesti, ✓ dokáže vysvetliť rozdiely medzi povest'ou a rozprávkou, ✓ vie vysvetliť pojem báj a vie uviesť príklady bájí, ktoré prečítal, ✓ vie vyhl'adať v bájach hlavné a vedľ'ajšie postavy, ✓ dokáže charakterizovať jednotlivé postavy z čitateľského hľadiska, ✓ pozná spoločné a odlišné črty v rozprávkach, bájach a v povestiach, ✓ dokáže vysvetliť pojem bájka, ✓ dokáže vymedziť pojem hlavná postava, ✓ vie identifikovať hlavnú postavu v bájke, ✓ dokáže vo veku primeranom texte na základe informácií a na základe reči postáv charakterizovať literárnych hrdinov a prostredie, v ktorom sa príbeh odohráva, ✓ dokáže vyvodiť z bájky mravné ponaučenie, ✓ pozná spoločné a odlišné črty bájí a bájok, ✓ pozná rozdiel medzi ľudovou a umelou baladou, ✓ využíva poznatky a zručnosti získané z maďarskej literatúry pri práci so 	<p>Slovenské báje</p> <p>Tematika a hrdinovia slovenských bájí.</p> <p>Spoločné a odlišné črty v rozprávkach, v povestiach a v bájach.</p> <p>Bájk</p> <p>Ukážky zo slovenských bájok.</p> <p>Ľudské vzťahy a charaktery v bájach.</p> <p>Rozdiel medzi bájami a bájkami.</p> <p>Zosmiešňovanie a kritika ľudských nerestí v bájach.</p> <p>Ponaučenia z bájok.</p> <p>Balady</p> <p>Ukážky zo slovenských balád.</p> <p>Ľudová a umelá balada.</p> <p>Funkcia rýmu a opakovania v balade.</p> <p>Krátke útvary ľudovej slovesnosti</p> <p>Najfrekvencovanejšie príslovia a porekadlá, hádanky, pranostiky.</p> <p>Detské hry.</p> <p>Slovenské ľudové piesne</p> <p>Tematika a stavba ľudových piesní, rým, rytmus, strofa, refrén,</p>
---	---

<p>slovenským literárnym textom,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ pozná najfrekvencovanejšie riekanky a vyčítanky, príslovia a porekadlá, pranostiky, hádanky, žarty, detské hry, ✓ dokáže identifikovať v texte príslovie, porekadlo, pranostiku, ✓ dokáže z kontextu vyvodit' význam prísloví, porekadiel a pranostík, ✓ dokáže vysvetliť vznik a význam ľudových piesní na základe vedomostí z maďarského jazyka, ✓ dokáže rozlíšiť druhy ľudových piesní na základe ich obsahu, ✓ pozná jazykové výrazové prostriedky ľudových piesní, ✓ využíva poznatky a zručnosti získané na hodinách maďarskej literatúry pri práci so slovenským literárnym textom. 	<p>opakovanie slov, častí.</p> <p>Jazykové výrazové prostriedky ľudových piesní: obrazné pomenovanie, slovosled, prízvuk.</p> <p>Populárne piesne</p> <p>Podobné motívy v slovenskej a v maďarskej ľudovej slovesnosti.</p>
--	---

Odporúčaná literatúra pre tvorcov učebníc slovenskej literatúry pre 1. – 4. ročník gymnázia s osemročným vzdelávacím programom

Thomas Brezina:	<p>Psí život</p> <p>Len pre čarodejnice</p> <p>Totálne šibnutá rodinka</p> <p>Pomsta grófa Gundolfa</p> <p>Prízrak útočí</p>	Lubomír Feldek:	<p>Zelená kniha rozprávok</p> <p>Modrá kniha rozprávok</p> <p>Zelené jelene</p>
Gabriela Futová:	<p>Lepší otec v hrsti, ako kamoš na streche</p> <p>Dokonalá Klára</p> <p>Zmätené dvojčky zo slepej uličky</p>	Jozef Moravčík:	<p>Kráľ slova</p> <p>Videl to svet?</p> <p>Modré z neba</p>
Roman Brat:	<p>Chlapci padli z višne, dievčatá z jahody</p> <p>Druhé podanie</p>	Ľudové povesti o Jánošíkovi a o kráľovi Matejovi	
Daniel Hevier:	<p>Chcete byť šťastní?</p> <p>Kam chodia na zimu zmrzlinári?</p> <p>Aprílový Hugo</p>	Jonáš Záborský:	<p>Tulipán a fialka</p> <p>Vlk v jame</p> <p>Netopieri</p>
Jozef Pavlovič:	<p>Prvá knižka deduška Večernička</p> <p>Druhá knižka deduška Večernička</p> <p>Rozprávky od výmyslu sveta</p> <p>Lov slov</p> <p>Putovanie so slovenčinou</p>	Ľudové balady:	<p>Kačička divoká</p> <p>Išli hudeci horou</p>

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Žiak dosahuje požadovaný výkon počas 5. až 8. ročníka.	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
I. KOMUNIKÁCIA A SLOH (počúvanie s porozumením, hovorenie, čítanie, ústne a písomné vyjadrovanie)	
<i>1. Rečovo-komunikačné zámery</i>	
<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ pochopí rečový zámer partnera v bežných komunikačných situáciách, ✓ pochopí podstatu autentických slovenských rozhovorov a súvislých prejavov (rozprávanie o zážitkoch, informácie o knihách, návody a jednoduché recepty), v ktorých hovoriaci používa hovorovú podobu slovenčiny v prirodzenom tempe, ✓ sa dokáže zorientovať v danej komunikačnej situácii a reagovať na počutý text tak, že poslucháč pochopí obsah jeho výpovede, ✓ porozumie hlavným myšlienkam rôznych textov, ✓ dokáže rozlíšiť základné a rozširujúce informácie z prečítaných i z vypočutých textov, ✓ dokáže postrehnúť hlavnú myšlienku počutého textu, ✓ dokáže zachytiť špecifické informácie z vypočutých textov, ✓ dokáže porozumieť explicitne a implicitne vyjadreným myšlienkam 	<p>1. Nadviazanie kontaktu s osobami hovoriacimi po slovensky v spoločenskom styku a pri práci. Pozdravy, oslovenia, rozlúčenie; zoznamovanie, predstavovanie, prosba, poďakovanie, ospravedlnenie. Informovať sa a informovať o telesnom a o duševnom stave, slušne reagovať na otázky, pozvanie, akceptovať a odmietnuť pozvánku, vyjadriť pochopenie, záujem/nezáujem s odôvodnením.</p> <p>2. Oznámenie a vyjadrenie stanoviska: vyjadriť vlastnú mienku, názor, stanovisko, vyjadriť vďaku a pochvalu, vyjadriť presvedčenie, vedomosť, informovanosť. Vyjadriť ochotu/neochotu, istotu/neistotu, pochybnosť, vlastnú mienku, zámer, vyjadriť, že sa niečo páči/nepáči, že komunikujúca osoba má/nemá rada niekoho alebo niečo, vyjadriť presvedčenie,</p>

<p>v hovorenom texte,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie samostatne tvoriť ústne formy spoločenského styku, ✓ pochopí súvislé texty v rozsahu cca 5 minút s menším počtom neznámych slov prednášané učiteľom, resp. vypočuté zo zvukovej nahrávky, ✓ dokáže nadviazať komunikáciu s osobami hovoriacimi po slovensky v danej spoločenskej situácii, ✓ vie začať, rozvíjať a ukončiť rozhovor v bežných komunikačných situáciách, ✓ dokáže komunikovať v rámci komunikačných tém, ✓ dokáže primeraným spôsobom vyjadriť vôľu a emócie, ✓ dokáže zaujať stanovisko k niečomu, ✓ dokáže svoj názor kultivovaným spôsobom obhájiť, ✓ sleduje a pochopí ústny prejav partnera, ✓ dokáže vyjadriť svoj názor na určitú tému, ✓ stručne opíše osobu, predmet a vec, ✓ dokáže opísať problém, ✓ dokáže vytvoriť jednoduchý opis prostredia, ✓ rozumie pokynom a reaguje na ne, ✓ vie správne formulovať informáciu a poskytnúť informáciu. 	<p>uvažovanie, prekvapenie.</p> <p>Vyjadriť súhlas a nesúhlas, schválenie/neschválenie niečoho, zaujať stanovisko k niečomu, zdôvodniť mienku a stanovisko, presvedčiť partnera o pravdivosti svojho tvrdenia, o správnosti stanoviska.</p> <p>3. Vyjadrenie vôle, duševných pocitov a nálady: požiadať o zopakovanie výpovede, vyjadriť prosbu, želanie, návrhy, podnety, upozornenie, príkaz a zákaz, požiadať o pomoc, vyjadriť radosť, spokojnosť, nespokojnosť, ľútosť, prekvapenie, smútok a žiaľ, sklamanie, zlosť.</p> <p>Vyjadriť požiadavku, pokyny, ponuky, upozornenie, príkazy, zákazy so zdôvodnením.</p> <p>4. Opis voľakoho alebo voľačoho: jednoduchý opis osoby, predmetu a veci, stručný opis problému, jednoduchý opis prostredia.</p>
---	--

2. Pojmové okruhy

<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže správne použiť výrazy vyjadrujúce existenciu, ✓ dokáže správne vyjadriť vlastníctvo a vlastníka s dôrazom na praktické používanie správnych tvarov privlastňovacích zámen, ✓ ovláda spoločenské zásady komunikácie, ✓ dokáže vyjadriť priestorové a časové vzťahy, ✓ dokáže vyjadriť kvalitatívne a kvantitatívne vzťahy s dôrazom na praktické používanie správnych tvarov prídavných mien a čísloviek, ✓ dokáže vyjadriť logické vzťahy, ✓ správne používa modálne slovesá, ✓ používa jazykové a mimojazykové prostriedky kohézie (primerane gestikuluje, používa vhodnú mimiku, dodržiava vhodnú vzdialenosť s komunikujúcim) v danej komunikačnej situácii, ✓ dokáže jednoduchými vetami a spoločensky vhodne vyjadriť svoj postoj k obsahu komunikácie, ✓ dokáže zvoliť vhodný spoločenský tón komunikácie. 	<p>Vyjadrenie existencie</p> <p>Vyjadrenie vlastníctva a vlastníka</p> <p>Vyjadrenie priestorových vzťahov: miesto, smerovanie, poloha, diaľka, vzdialenosť.</p> <p>Vyjadrenie časových vzťahov: dĺžka trvania, časové ohraničenie deja, konkrétny a približný čas, termíny, dáta, časová postupnosť dejov, rýchlosť, jednorazové, prebiehajúce a opakované činnosti, deje a udalosti.</p> <p>Vyjadrenie kvalitatívnych vzťahov: postava, tvar, forma, rozloha, kvalita, stav zraku, sluchu, farba, vek, hmota/látka/materiál, chute, pachy, vône, spôsob vykonávania činnosti.</p> <p>Vyjadrenie kvantitatívnych vzťahov: počet, množstvo, poradie, dĺžka, hmotnosť, miera, objem, stupňovanie, porovnávanie počtu, množstva a miery.</p> <p>Vyjadrenie logických vzťahov: priradenosť, podradenosť, stupňovanie, odporovanie, vylučovanie, príčina – dôsledok, účel – prostriedok, podmienka.</p> <p>Vyjadrenie modality: potreby, nutnosti, nevyhnutnosti, možnosti, vôle, pochybnosti, zámeru.</p> <p>Jazykové a mimojazykové prostriedky kohézie:</p>
--	---

	<p>foneticko-fonologické, prozodické, zámená, slovesá, príslovky, citoslovčia, častice, spojky, opakovanie slov, synonymá, oslovenie, gestikulácia, mimika, udržiavanie kontaktu zrakom, vzdialenosťou a polohou tela.</p>
<p>3. Čítanie</p>	
<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ pri čítaní dodržiava správne dýchanie, vie správne artikulovať, pozná základné odlišnosti medzi slovenskou a maďarskou výslovnosťou, ✓ plynulo číta texty so správnou intonáciou a výslovnosťou, ✓ číta s porozumením nahlas aj potichu neznáme texty, ✓ výrazne číta známe texty, ✓ pri čítaní uplatňuje primeranú silu hlasu a dodržiava správnu melódiu, ✓ samostatne číta s porozumením dlhšie texty (cca 100 – 120 riadkov) v populárno-náučných časopisoch, ✓ dokáže vyhľadať a určiť v texte kľúčové slová a základné informácie, ✓ dokáže porozumieť explicitne a implicitne vyjadreným myšlienkam, ✓ dokáže spracovať z textu potrebné informácie, ✓ je schopný vyvodit' z textu informácie, ktoré v ňom nie sú uvedené priamo, ale z neho vyplývajú, 	<p>Tiché plynulé čítanie s porozumením. Výrazné čítanie a predčítanie. Študijné, selektívne, rýchle a kritické čítanie. Samostatné čítanie s porozumením:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. informačné texty v slovenskom jazyku – verejné nápisy, oznamy, listy, návody, tlačivá, dotazníky, cestovný poriadok, jedálny lístok, kultúrny program, programy kín, rozhlasu a televízie, orientačné mapy miest, turistické a orientačné tabule, reklamy, pútače a pod., b. články záujmového charakteru v mládežníckych a v iných časopisoch. <p>Orientácia v novinách a v časopisoch, vyhľadanie článku alebo základných informácií, ktoré sú pre žiaka zaujímavé, potrebné alebo dôležité.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ sa vie orientovať v jednoduchých informačných textoch v slovenskom jazyku, ✓ dokáže samostatne vyhľadávať informácie v slovníkoch, príručkách, encyklopédiách a v lexikónoch, ✓ po prečítaní vlastného alebo iného textu dokáže nájsť a opraviť chyby. 	
<p>4. Komunikačné témy</p>	
<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže hovoriť plynulo o sebe, členoch svojej rodiny, rodinných vzťahoch, ✓ vie hovoriť o domácich prácach, rodinných oslavách, ✓ dokáže vyjadriť svoj názor na poslanie rodiny v súčasnosti, ✓ vie vyjadriť vzťah k priateľom, rovesníkom, dospelým a k starším, ✓ vie vyplniť tlačivá pri vybavovaní osobných dokladov, 	<p>1. Rodina a spoločnosť. Členovia rodiny, osobné údaje, vzťahy v rodine, príbuzenské vzťahy, riešenie problémov a vyrovnávanie sa s nimi, deľba práce, rodinné udalosti, spolunažívanie viacerých generácií, život v neúplných rodinách, život v detských domovoch, sviatky v rodine, rodinné výlety, náboženstvo, vzťahy medzi ľuďmi. Poslanie rodiny a jej miesto v spoločnosti. Priateľstvo. Vzťah k priateľom, rovesníkom, dospelým a k starším. Národnosť, štátna príslušnosť. Tlačivá, dokumenty (rodný list, sobášny list, úmrtný list, občiansky preukaz, cestovný pas).</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže opísať svoj domov a zariadenie, vybavenie domácnosti, ✓ vie porovnať život v meste a na dedine, ✓ vie povedať výhody a nevýhody rôznej formy bývania, ✓ dokáže hovoriť o súčasných trendoch v bývaní, ✓ vie povedať svoje predstavy o bývaní do budúcnosti, 	<p>2. Domov a bývanie. Môj dom, byt, vybavenie domácnosti, domu, vonkajšie prostredie, rastliny a zvieratá v najbližšom okolí, bývanie v meste a na dedine, trvalé a prechodné bývanie, ekologické bývanie, utváranie životného prostredia – skrášľovanie bytu, okolia, mesta/dediny, starostlivosť o čistotu prostredia. Časti domu ako</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže pomenovať základné časti domu ako budovy (strecha, škridla, fasáda, odkvap, rímsa, bleskozvod, komín, priečelie), 	<p>budovy.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže hovoriť o nákupných zariadeniach, ✓ pozná a vie používať merné jednotky a ceny, ✓ dokáže hovoriť o využívaní jednotlivých služieb, ✓ v komunikačnej situácii používa vhodný spoločenský tón v súlade s cieľom komunikácie a s prostredím, v ktorom sa daná komunikácia uskutočňuje, ✓ pozná sieť služieb v mieste bydliska a v jeho blízkosti, ✓ dokáže pohotovo vybaviť reklamáciu tovaru alebo služieb, 	<p>3. Obchody a služby. Druhy a spôsoby nákupu a platenia. Nákupné zariadenia – nákupy v obchode, v nákupných centrách, v tržnici, v butikoch. Spôsob platenia (hotovosť, platobná karta, internetbanking). Kamenný a internetový obchod, nákup. Merné jednotky a ceny. Pošta a telekomunikácia. Hotely a hotelové služby. Centrá krásy a zdravia (kaderníctvo, kozmetika, fitness, wellness). Sieť služieb v mieste bydliska a v jeho blízkosti. Kultúra nakupovania a služieb. Stravovacie zariadenia. Reklamácia tovaru či služieb.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže pomenovať časti ľudského tela, ✓ vie vymenovať infekčné, detské, dedičné a civilizačné choroby, ✓ dokáže opísať zdravý spôsob života a následky nesprávnej životosprávy, ✓ dokáže opísať priebeh návštevy u lekára v zdravotníckom centre, ✓ vie vytvoriť so spolužiakom rozhovory u lekára, v lekárni, ✓ vie rozlíšiť klasickú medicínu od alternatívnej medicíny, ✓ vie poukázať na škodlivý vplyv alkoholu, fajčenia a drog, ✓ vie pomenovať najvýznamnejšie kúpeľné strediská na Slovensku, 	<p>4. Ľudské telo, starostlivosť o zdravie. Ľudské telo – časti tela. Osobná hygiena. Najčastejšie choroby a úrazy. Predchádzanie úrazom a chorobám. Zdravý spôsob života – racionálna výživa, následky nesprávnej životosprávy. Návšteva u lekára, detské, dedičné, infekčné a civilizačné choroby. Symptómy bežných ochorení. Alternatívna medicína. Liečivé byliny a čaje. Nemocnica a klinika, oddelenia v nemocnici, odborní lekári, časenka, výmenný lístok, lekáreň a lieky, kupovanie liekov v lekárni, zdravotné poistenie. Škodlivý vplyv alkoholu, fajčenia a drog na život človeka. Kúpele ako miesto regenerácie.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže opísať systém vzdelávania na Slovensku, 	<p>5. Vzdelávanie a práca. Škola a jej zariadenie. Učebné predmety,</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vie adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu, ✓ vie vymenovať a povedať svoj názor na nové a zaujímavé profesie, ✓ dokáže hovoriť o možnostiach, význame vzdelávania, o nevyhnutnosti celoživotného vzdelávania, 	<p>záujmová činnosť. Školský systém v SR. Možnosti a význam vzdelávania, možnosti štúdia v zahraničí, celoživotné vzdelávanie. Rôzne postupové súťaže a predmetové olympiády žiakov. Jazykové školy. Jazykové kurzy. Pracovné činnosti a profesie. Nové a zaujímavé profesie. Pracovné podmienky. Fungovanie trhu práce – profesie z hľadiska ponuky a dopytu.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže samostatne hovoriť o druhoch športu, o atraktívnych a o nebezpečných športoch, ✓ dokáže vyzdvihnúť význam športovania a pohybu pre ľudský organizmus, ✓ vie hovoriť o svojom najobľúbenejšom športe, ✓ dokáže popísať najvýznamnejšie športové podujatia a súťaže, ✓ vie vysloviť svoj názor na drogy, doping a finančné zákulisie športového sveta, 	<p>6. Šport. Druhy športu – zimné a letné, individuálne a kolektívne. Športové disciplíny. Význam športu pre rozvoj osobnosti. Najvýznamnejšie športové podujatia v meste, obci, škole, olympijské hry, majstrovstvá Európy a majstrovstvá sveta. Nové trendy v športe, posilňovne, adrenalínové športy. Obľúbení špičkoví športovci a olympionici, osobný vzťah k športu. Fair play športového zápolenia. Iné druhy športu, napr. jazda na koni, bojové športy, snowboarding... Športová činnosť v škole. Lyžiarsky výcvik. Turistika ako najrozšírenejší masový šport (letná, zimná, cykloturistika). Podmienky športovania v mieste bydliska a v jeho okolí.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže vymenovať záujmy a záľuby, ktorým sa ľudia najčastejšie venujú vo voľnom čase, ✓ vie súvisle rozprávať o svojich záľubách a o mimoškolských činnostiach, ✓ dokáže vyjadriť svoj názor na vplyv umenia a kultúry v našom 	<p>7. Voľný čas a záľuby. Efektívne využívanie voľného času. Obľúbené činnosti (záujmová, umelecká a športová činnosť, cestovanie, zberateľská činnosť, chov domácich zvierat, záhradkárčenie). Záujmové krúžky. Návšteva knižnice, kina, divadla, koncertu, výstavy. Kniha, televízia, rozhlas, video, CD, DVD/Blu-ray,</p>

<p>živote,</p>	<p>internet, počítač, tablet. Výstavy a veľtrhy. Kultúra a jej vplyv na človeka. Umenie a rozvoj osobnosti. Diskotéky. Možnosti využívania voľného času v mieste bydliska, v regióne.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže vymenovať dopravné prostriedky, výhody a nevýhody jednotlivých dopravných prostriedkov, ✓ vie komunikovať v cestovnej kancelárii pri objednávaní zájazdu, dovolenky, ✓ vie objednať ubytovanie v hoteli, v penziónoch osobne alebo cez internet, ✓ vie súvisle hovoriť o príčinách dopravných nehôd, o bezpečnosti pri cestovaní, o reflexných prvkoch ako o prevencii pred úrazmi na cestách, o disciplíne chodcov na cestách, ✓ dokáže hovoriť o cestovnom ruchu a o zaujímavých miestach na Slovensku, ✓ sa dokáže zorientovať v katalógoch cestovných kancelárií, 	<p>8. Doprava a cestovanie. Dopravné prostriedky, ich výhody a nevýhody. Osobná a nákladná doprava. Príprava na cestu a cestovanie. Cestovanie vlakom a autobusom, lietadlom, loďou, MHD. Cestovný poriadok. Zabezpečenie rekreácie cez internet, ponuky cestovných kancelárií, druhy zájazdov. Význam dopravy. Najčastejšie príčiny dopravných nehôd. Turistika a cestovný ruch. Problémy cestných, železničných a leteckých sietí.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže hovoriť o stravovacích zvykoch a návykoch, ✓ vie pomenovať rôzne druhy potravín a jedál, ✓ vie pomenovať základné kuchynské náradia a zariadenia, ✓ vie pomenovať základné koreniny a rôzne ingrediencie, ✓ pozná tradičné jedlá slovenských, európskych a svetových kuchýň, ✓ dokáže hovoriť o svojich obľúbených jedlách, o správnom stolovaní, 	<p>9. Stravovanie. Stravovacie návyky, racionálne a pravidelné stravovanie, mäso a mäsové výrobky, zelenina a ovocie, vegetariánstvo. Nápoje. Cestoviny a múčne výrobky. Mliečne výrobky. Stravovacie zariadenia. Príprava jedál. Kuchynské náradia, stroje a zariadenia. Bežné koreniny. Kultúra stravovania a stolovania pri rozličných sviatkoch a oslavách. Zdravá výživa. Stravovanie</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže hovoriť o možnostiach stravovania u nás a v zahraničí, 	<p>v reštaurácii, fast food zariadenia, tradičné slovenské/národné jedlá.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vie hovoriť o počasí jednotlivých ročných období, ✓ dokáže hovoriť o prírode ako o prirodzenom prostredí človeka, ✓ na základe poznatkov z iných vyučovacích predmetov dokáže vytvoriť súvislé texty o zvieratách, kvetoch a o rastlinách okolo nás, ✓ vie hovoriť o dôležitosti ochrany životného prostredia, o prírodných katastrofách a o úmyselnom či neúmyselnom znečistení životného prostredia, ✓ vie vyzdvihnúť význam národných parkov, chránených oblastí, ✓ dokáže hovoriť o prírode vo vlastnom regióne, 	<p>10. Človek a príroda. Počasie, predpoveď počasia. Domáce, poľné a lesné zvieratá. Kvety a rastliny okolo nás. Izbové kvety a exotické rastliny. Klimatické zmeny, ich vplyv na človeka. Človek a jeho životné prostredie. Príroda okolo nás – ochrana životného prostredia pred ničením a zdevastovaním. Národné parky, chránené oblasti, prírodné rezervácie.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vie hovoriť o význame módy v dnešnej spoločnosti a o jej vplyve na mladých ľudí, ✓ dokáže súvisle hovoriť o súčasnej móde mladých, ✓ vie vysloviť svoj názor na kultúru obliekania, ✓ vie hovoriť o vhodnom a o vkusnom oblečení na rôzne príležitosti, ✓ vie rozprávať o možnostiach nakupovania oblečenia, 	<p>11. Obliekanie a móda. Základné druhy oblečenia. Odevné doplnky. Výber oblečenia na rôzne príležitosti. Vhodné oblečenie do školy, na šport, koncert, do divadla či na stužkovú slávnosť. Móda a jej trendy, módne prehliadky, značkové oblečenie, možnosti nákupov oblečenia. Výhody nakupovania počas sezónnych výpredajov. Reklamácie – práva zákazníkov.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vie vysloviť svoj názor na to, ako ovplyvňuje umenie a kultúra náš každodenný život, ako formuje charakter človeka, ✓ vie hovoriť o jednotlivých druhoch umenia, ✓ vie pomenovať významné kultúrne podujatia a ich zameranie (BHS, Východná, Pohoda, Gombasek a niektoré zahraničné), 	<p>12. Kultúra a umenie. Druhy umenia. Divadelné a filmové umenie, literatúra, výtvarné a hudobné umenie. Základné umelecké smery a štýly. Umenie – spoločnosť – kultúra. Umenie v každodennom živote (gýč, vkus, vlastné zážitky). Význam ľudového umenia – folklóru. Najznámejšie umelecké súbory</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže použiť vhodné jazykové prostriedky v súlade s komunikačnou situáciou, 	<p>na Slovensku. Významní predstavitelia filmového, divadelného, výtvarného, hudobného a literárneho umenia na Slovensku. Tanečné umenie, balet, muzikál.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže porovnať život mladých ľudí v minulosti a v súčasnosti, ✓ dokáže hovoriť o životnom štýle dnešných mladých ľudí (kariérny postup, postavenie žien v spoločnosti, sobáša vo vyššom veku – uprednostňovanie kariéry, muži na rodičovskej dovolenke, finančné zabezpečenie), ✓ vie vysloviť svoj názor na problémy súčasných mladých ľudí (túžba po zbohatnutí, závislosti), 	<p>13. Mládež a jej svet. Aktivity mládeže, vzťahy medzi rovesníkmi, generačné vzťahy. Predstavy mládeže o svete. Mladosť – priateľstvo – láska. Budúcnosť mládeže. Existenčné problémy dnešnej mládeže (bývanie, bývanie u rodičov a v internáte – výhody a nevýhody, zamestnanie, založenie rodiny, iné sociálne otázky). Tienisté stránky života mladých. Hodnotová orientácia mladých ľudí. Správanie sa mladých na verejnosti.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže vyzdvihnúť význam čítania, ✓ dokáže hovoriť o svojom vzťahu ku knihám, o svojom obľúbenom spisovateľovi, o svojej obľúbenej knihe, ✓ vie prezentovať vlastný názor o tom, prečo považujeme knihy za zdroj múdrosti a informácií, ✓ vie hovoriť o tom, prečo v súčasnosti vytlačajú knihu moderné prostriedky z nášho života, 	<p>14. Kniha a čítanie. Obľúbená činnosť vo voľnom čase. História kníh. Kniha ako dar. Čítanie ako zdroj informácií a zábavy. Význam beletrie a odbornej literatúry. Druhy románov podľa témy. Kníhkupectvá a antikvariáty. Sfilmované romány, bestsellery. Nobelove ceny za literatúru. Obľúbený spisovateľ, obľúbená kniha. Elektronické knihy, digitálne knihy.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže hovoriť o kladnom a o zápornom vplyve známych ľudí na mladú generáciu, ✓ na základe vlastných skúseností dokáže charakterizovať kategóriu ľudí, ktorí sa stávajú vzormi a ideálmi, 	<p>15. Vzory a ideály. Človek, jeho vzory a ideály. Kladný a záporný vplyv prostredia na človeka, pozitívne a negatívne vzory – rodina, škola, priatelia, herci, speváci, športovci, celebrity, výnimoční ľudia. Ľudia a rizikové povolania. Idoly súčasnej mladej generácie.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vie hovoriť o ľuďoch, ktorí sú vzorom pre mladého človeka, 	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže hovoriť o geografii Slovenska, o Dunaji ako o hraničnej rieke s Maďarskom a s Rakúskom, o významných a o zaujímavých miestach z hľadiska cestovného ruchu, ✓ vie hovoriť o hlavnom meste SR ako o centre politického, hospodárskeho a kultúrneho života a o jeho historických a kultúrnych pamiatkach, ✓ dokáže v danej komunikačnej situácii využívať vhodné slová, slovné spojenia, jazykové prostriedky v súlade s komunikačnou situáciou s ohľadom na regionálnu oblasť a sociálne prostredie, ✓ dokáže vytvoriť súvislý text o prírodných krásach, rekreačných strediskách v SR a dokáže o nich informovať, 	<p>16. Slovensko – naša vlasť. Geografické údaje – rozloha, obyvateľstvo, podnebie, geografická charakteristika: rieky, jazerá, hory, mestá. Prírodné, historické a kultúrne pamätihodnosti v našej vlasti. Turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície. Dôležité sviatky (štátne a cirkevné). Hlavné mesto SR – jeho najvýznamnejšie historické pamiatky a kultúrne podujatia. Miesta zaradené do zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO na Slovensku.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže hovoriť o významných výdobytkoch vedy a techniky, ktoré nám život nielen zlepšujú, ale ho aj zneprijemňujú a robia nebezpečným, ✓ dokáže vyjadriť svoj názor na využívanie informačných technológií v každodennom živote, ✓ vie zdôvodniť hospodársky význam nových technológií v priemysle a v poľnohospodárstve, ✓ dokáže vytvoriť súvislý text na tému veda a technika v službách ľudstva, 	<p>17. Veda a technika v službách ľudstva. Technické vynálezy v živote človeka, vedecký pokrok, vynálezcovia. Veda v minulosti a dnes. Udeľovanie Nobelovej ceny za vedecký výskum, technické objavy a za prínos pre ľudstvo. Využívanie výdobytkov vedy a techniky v každodennom živote (počítače, internet, tablety, mobilné telefóny, smartfóny). Vzťah mladých a starších ľudí k modernej technike. Elektronika v našom živote. Elektrospotrebiče v domácnosti. Zaujímavosti zo sveta vedy a techniky. Využívanie vedeckých objavov v doprave, medicíne, vo výskume vesmíru. Veda</p>

	a zbrojný priemysel. Vymoženosti vedy a techniky, využívanie informačných technológií v každodennom živote.
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže hovoriť o svetadieloch a o rôznych krajinách, ✓ vie opísať svoj región z geografického a z historického hľadiska, ✓ dokáže vytvoriť súvislý text o prírodných krásach, rekreačných strediskách vlastného regiónu, ✓ dokáže súvisle rozprávať o prírodných, historických, kultúrnych zaujímavostiach bydliska a blízkeho okolia, 	<p>18. Krajiny, mestá a miesta. Krajiny a svetadiely. Moja krajina a moje mesto, geografický opis krajiny. Kultúrne a historické pamiatky krajín a miest. Turistické zaujímavosti regiónu. Významné centrá a významné osobnosti regiónu. Športový a kultúrny život nášho regiónu. Významné kultúrne a iné spoločenské podujatia v regióne či v mieste bydliska. Školstvo a úrady.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže hovoriť o dôležitosti jazyka ako dorozumievacom prostriedku v spoločnosti, ✓ dokáže vysloviť svoj názor na vzťahy v rodine, medzi priateľmi, o vzťahu mladších k starším, ✓ ovláda najčastejšie formy komunikácie v súčasnosti, ✓ dokáže posúdiť vzťah spoločnosti, ľudí k bezdomovcom a k postihnutým ľuďom, 	<p>19. Človek a spoločnosť, medziľudské vzťahy, komunikácia. Jazyk ako dorozumievací prostriedok. Vzťahy v rodine, v škole, v zamestnaní, medzi priateľmi, s rodičmi. Rozvody a ich príčiny. Nadácie, dobročinné aktivity. Vzťah spoločnosti a ľudí k bezdomovcom a k postihnutým ľuďom. Najčastejšie formy komunikácie v súčasnosti – využívanie symbolov, sociálne siete, posunková reč. Ľudia, ktorí ovplyvnili dejiny civilizácie. Kultúra komunikácie.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže charakterizovať pojem <i>multikultúrna spoločnosť</i>, ✓ vie vysloviť svoj názor na výhody života v multikultúrnej spoločnosti, ✓ dokáže charakterizovať pojmy <i>rasizmus</i>, <i>nacionalizmus</i>, <i>diskriminácia</i> a vie vysloviť svoj názor, 	<p>20. Multikultúrna spoločnosť. Život ľudí rôznej farby pleti, vierovyznania, kultúry, národnosti. Boj proti rasizmu, diskriminácii, utečenecké tábory. Tolerancia. Tragédie v minulosti a v súčasnosti spôsobené etnickou rasovou nenávisťou, ich príčiny a možnosti odstraňovania. Odporcovia multikultúrnej spoločnosti. Význam</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže hovoriť o predsudkoch niektorých ľudí pri posudzovaní iných kultúr, ✓ vie pomenovať pozitívne aspekty spolunažívania občanov slovenskej a inej národnosti, 	<p>a potreba znalosti cudzích jazykov. Zvyky a tradície na Slovensku a v rôznych krajinách. Zbližovanie kultúr a rešpektovanie rôznorodosti a tradícií.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže pomenovať bežné druhy povolání a zaujímavé profesie a stručne opísať, v čom spočíva ich práca, ✓ vie vysloviť vlastný názor na niektoré druhy povolání, ✓ pochopí význam pojmu <i>nezamestnanosť</i> a vie povedať svoj názor na situáciu na Slovensku, ✓ sa dokáže zapojiť do simulovaného pracovného pohovoru, ✓ dokáže súvisle hovoriť o svojej predstave o budúcom povolání, 	<p>21. Zamestnanie. Pracovné pomery a kariéra. Nové a zaujímavé profesie. Pracovné podmienky. Finančné a morálne ohodnotenie. Problematika nezamestnanosti. Fungovanie trhu práce – profesie z hľadiska ponuky a dopytu. Vplyv vzdelanostnej úrovne na vývoj nezamestnanosti. Význam vzdelania. Problémy zamestnania sa, štátny sektor, súkromné podnikanie, úrady práce, rekvalifikačné kurzy, práca v zahraničí. Práca popri štúdiu. Príprava na pracovný pohovor. Predstavy o svojom budúcom povolání.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže vyzdvihnúť dôležitosť masovokomunikačných prostriedkov (výhody a nevýhody), ✓ vie vyjadriť svoj názor na médiá v súčasnosti, ✓ dokáže posúdiť význam rozhlasu a televízie v živote človeka, ✓ dokáže hovoriť o obľúbených novinách, časopisoch, rozhlasových a o televíznych programoch, ✓ vie pomenovať bežné žánre tlačenej a elektronickej publicistiky, 	<p>22. Masmédiá. Noviny, časopisy, rozhlas, televízia, internet – zdroj informácií, vzdelávania, zábavy. Sloboda prejavu slova, význam televízie na formovanie charakteru človeka. Rôzne druhy televíznych kanálov a programov, mobilná komunikácia. Účel reklamy v médiách, vplyv médií na náš život. Bulvár. Národnostná tlač. Vplyv masovokomunikačných prostriedkov na názor ľudí.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže stručne charakterizovať politický systém a štátne zriadenie na Slovensku, 	<p>23. Štátny systém SR a zásady právneho štátu. Vznik SR. Základná informácia o Ústave SR, zákonodarnej, výkonnej a o súdnej moci. NR</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže stručne charakterizovať Ústavu SR, ✓ vie hovoriť o ľudských právach a právach národnostných menšín, ✓ vie vyjadriť svoju predstavu o ďalšom vývoji našej vlasti. 	<p>SR a jej zloženie, vláda, prezident, obecné a mestské samosprávy a ich služby obyvateľstvu. Práva a povinnosti občanov, volebné právo, ľudské práva, práva národnostných menšín, verejný ochranca ľudských práv. Dôchodkové zabezpečenie. Slovenská republika a Európska únia.</p>
<p>5. Sloh</p>	
<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže správne formulovať a poskytnúť informáciu, ✓ vie správne vyjadriť poďakovanie, ospravedlnenie, ✓ dokáže vyjadriť sústrasť, ✓ vie správne blahoželať k rôznym slávnostným udalostiam ústnou a písomnou formou, ✓ dokáže viesť dialóg v bežných životných situáciách, ✓ vie charakterizovať opisný slohový útvar, ✓ vie vysvetliť obsah opisného slohového postupu, ✓ dokáže napísať odborný opis, opis pracovného postupu, ✓ vie rozlíšiť rozdiel medzi opisom a charakteristikou, ✓ vie napísať rôzne druhy charakteristiky, 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Štylizácia krátkych ústnych prejavov podľa komunikačných situácií – ospravedlnenie, poďakovanie, vyjadrenie súhlasu a nesúhlasu, odmietnutie, blahoželenie, pozvanie, požiadanie o informáciu, vyjadrenie radosti, hnevu, vyslovenie sústrasti. 2. Jednoduchý opis prostredia (domu, bytu, školy, triedy, nákupného strediska, telocvične). 3. Opis pracovného postupu, odborný opis, charakteristika. Druhy charakteristiky (priama a nepriama charakteristika, porovnávací a sebacharakteristika).
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže postrehnúť hlavnú myšlienku počutého textu, ✓ vie rozpoznať kontext počutej komunikačnej situácie s pomocou učiteľa, ktorý ho upozorní na významové vzťahy kontextu, 	<ol style="list-style-type: none"> 4. Reprodukcia veku primeraných textov na základe osnovy. 5. Krátke ústne prejavy – spoločenský dialóg.

<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže pochopiť explicitne a implicitne vyjadrené myšlienky v hovorenom texte, ✓ dokáže zostaviť osnovu rozprávania, ✓ vie správne vybrať stylistické prostriedky, ✓ so spolužiakmi vie zostaviť dialógy v bežných životných situáciách, ✓ vie správne sformulovať súkromný list, ✓ dokáže správne telefonovať, ✓ pozná dôležité a užitočné telefónne čísla, ✓ vie správne vyplňovať poštové tlačivá (podací lístok, sprievodku na balík, poukážku na peniaze), ✓ pozná kompozíciu a stylistické prostriedky hovorového štýlu, 	<p>Dialógy v bežných životných situáciách.</p> <p>Telefonické rozhovory, čítanie, rôzne užitočné linky, tlačivá a ich správne vyplňovanie.</p> <p>6. Triedenie štýlov. Hovorový štýl. Súkromný list. Elektronická komunikácia.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vie rozoznať typické znaky administratívneho štýlu (vecnosť, knižnosť, stručnosť, adresnosť, neutrálnosť), ✓ dokáže preukázať praktickú zručnosť pri napísaní jednotlivých slohových útvarov administratívneho štýlu (úradný list, prihláška, objednávka, splnomocnenie, potvrdenie, reklamácia, motivačný list, životopis), 	<p>7. Slohové postupy (rozprávací, opisný, informačný, výkladový – úvahový).</p> <p>8. Administratívny štýl – úradný list, žiadosť, prihláška, objednávka, dohoda, urgencia, reklamácia, splnomocnenie a potvrdenie, druhy životopisu, zápisnica, motivačný list.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže určiť charakteristické znaky publicistického štýlu, ✓ dokáže rozoznať útvary publicistického štýlu (oznámenie, správa, interview, recenzia), ✓ vie určiť hlavné znaky náučného štýlu, 	<p>9. Publicistický štýl a jeho útvary: správa, úvodník, interview, recenzia, reportáž.</p> <p>10. Rozprávanie ako útvary umeleckého štýlu – aplikácia poznatkov v umeleckom rozprávaní.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže napísať útvary náučného štýlu (výklad), ✓ vie napísať úvahu na danú tému podľa osnovy, ✓ dokáže napísať a zoštylizovať diskusný príspevok, ✓ dokáže určiť hlavné znaky rečnickeho štýlu, ✓ vie zostaviť slávnostný prejav na rodinnú udalosť a na stužkovú slávnosť, ✓ vie utvoriť ucelený text s dodržaním stanoveného jazykového štýlu alebo slohového postupu na písomnú maturitnú skúšku. 	<p>11. Náučný štýl a jeho útvary: úvaha, výklad, recenzia, diskusný príspevok, referát.</p> <p>12. Rečnicky štýl a jeho útvary: prednáška, príležitostné prejavy – slávnostný prejav, rodinné prejavy.</p> <p>13. Útvary na písomnú maturitnú skúšku: <i>úvaha, referát, rozprávanie, charakteristika, slávnostný prejav (na rodinnú udalosť a na stužkovú slávnosť).</i></p>
<p>II. JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA</p>	
<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie vysvetliť funkciu jazyka v spoločnosti, ✓ vie vysvetliť rozdiel medzi národným, cudzím, úradným (štátnym) jazykom a jazykmi národnostných menšín, ✓ vie vysvetliť pôvod slovenského jazyka, ✓ pozná základné rozdiely medzi slovenským a maďarským jazykom, ✓ dokáže vymenovať západoslovanské, južnoslovanské a východoslovanské a jazyky, 	<p>1. Jazyk a reč</p> <p>Funkcie jazyka: dorozumievacia/komunikatívna, estetická, poznávacια/kognitívna.</p> <p>Národný jazyk, cieľový jazyk, cudzí jazyk, úradný (štátny) jazyk, jazyky národnostných menšín.</p> <p>Postavenie slovenského jazyka medzi slovanskými jazykmi</p> <p>Delenie slovanských jazykov.</p> <p>Západoslovanské jazyky.</p> <p>Typologické rozdiely medzi slovenským a maďarským jazykom.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vie vymenovať základné rozdiely v oboch jazykoch z hľadiska ortoepie a ortografie, ✓ vo svojom prejave dodržiava spisovnú výslovnosť hlások <i>ä, ch, l'</i> 	<p>2. Zvuková rovina jazyka, grafická stránka jazyka a pravopis</p> <p>Hláska/fonéma.</p> <p>System slovenských hlások – samohlásky, spoluhlásky, dvojhásky.</p>

<p>a dvojhlások,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ v slovnej komunikácii správne a splývavo vyslovuje spoluhláskové skupiny, zdvojené spoluhlásky, predložky, ✓ v ústnom i v písomnom prejave dodržiava pravidlo o rytmickom krátení, ✓ v jazykovej komunikácii dbá na spisovnú výslovnosť dodržiavaním požiadaviek a pravidiel znelostnej asimilácie, ✓ pozná pravidlá písania <i>y, ý</i> v koreni vybraných slov, ✓ pozná pravidlá písania <i>i, í, y, ý</i> po spoluhláskach v koreni najfrekventovanejších cudzích slov, ✓ pozná pravidlá písania <i>i, í</i> po tvrdých spoluhláskach v koreni slov odvodených od citosloviec, ✓ pozná pravidlá písania <i>i, í, y, ý</i> po tvrdých, mäkkých a obojakých spoluhláskach i v cudzích slovách, ✓ pozná slabikotvornú funkciu samohlások, ✓ pozná slabikotvorné spoluhlásky <i>r, ř, l, ľ</i>, ✓ pozná zásady rozdeľovania slov v slovenskom jazyku, ✓ dokáže deliť slová domáceho i cudzieho pôvodu na slabiky, ✓ vo svojich ústnych prejavoch uplatňuje vhodnú intonáciu, v ktorej dodržiava významové a fyziologické pauzy, primerané tempo reči, správne frázovanie a vhodnú moduláciu hlasu, 	<p>Delenie spoluhlások – tvrdé, mäkké, obojaké.</p> <p>Delenie podľa znelosti: znelé – neznelé; znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky.</p> <p>Slabika.</p> <p>Rozdeľovanie slov na slabiky; slabikotvorné hlásky -l, -l', -r, -r'.</p> <p>Rytmické krátenie.</p> <p>Slovo.</p> <p>Spisovná výslovnosť/ortoepia: splývavá/viazaná výslovnosť.</p> <p>Spodobovanie/znelostná asimilácia.</p> <p>Výslovnosť a výskyt „ä“.</p> <p>Výslovnosť slabík <i>de, te, ne, le, di, ti, ni, li</i> v cudzích slovách.</p> <p>Výslovnosť cudzích slov.</p> <p>Intonácia. Časová modulácia reči: kvantita hlások, prestávka/pauza – fyziologická, významová, tempo reči, rytmus.</p> <p>Hlavný slovný prízvuk, dôraz, sila hlasu.</p> <p>Melódia vety.</p> <p>Písmeno/graféma.</p> <p>Abeceda, malé, veľké, písané, tlačené písmená.</p> <p>Diakritické znamienka: dĺžeň, mäkčeň, vokáň, dve bodky.</p> <p>Interpunkcia; interpunkčné znamienka: bodka, otáznik, výkričník, čiarka, bodkočiarka, spojovník, zátvorka, pomlčka, úvodzovky,</p>
---	---

<ul style="list-style-type: none"> ✓ aplikuje základné pravidlá slovenského pravopisu súvisiace s osvojovaním slovnej zásoby a gramatiky pri tvorbe písomného prejavu, ✓ dokáže skontrolovať text s cieľom vyhľadať a opraviť chyby, pričom pri oprave aplikuje nadobudnuté vedomosti z pravopisu, 	<p>dvojbodka, apostrof, lomka, tri bodky.</p> <p>Pravopis/ortografia.</p> <p>Vybrané slová, pravidlo o rytmickej krátení, vsuvka, oslovenie, prístavok, priama reč, uvádzacia veta.</p> <p>Rozdeľovanie predponových slov: slabičné a neslabičné predpony.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vie klasifikovať slová podľa jednotlivých hľadísk a správne ich používa v súlade s jazykovým štýlom, ✓ pozná rôzne spôsoby obohacovania slovnej zásoby, ✓ pozná slovotvorné postupy, združené pomenovania, frazeologizmy a používa ich pri tvorbe vlastných jazykových prejavov, ✓ pozná zásadné odlišnosti vo frazeologických jednotkách v oboch jazykoch, ✓ využíva vo vlastných jazykových prejavoch široký repertoár slovnej zásoby, ✓ vo vlastných jazykových prejavoch vhodne využíva ľudové frazeologizmy, ✓ odlišuje v písaných i v počutých prejavoch nárečové slová od spisovných a vo verejných jazykových prejavoch sa snaží využívať spisovné slová, ✓ dokáže vysvetliť pojem <i>skratka</i>, vytvoriť ju a použiť v texte, 	<p>3. Významová/lexikálna rovina jazyka</p> <p>Slovo – lexikálny a gramatický význam slova.</p> <p>Slovná zásoba – členenie: jadro, spisovné a nespisovné slová: nárečové a slangové slová; termíny/odborné názvy, neutrálne slová, citovo zafarbené (expresívne) slová: zdrobneniny, eufemizmy, pejoratíva, vulgarizmy; domáce slová, cudzie slová, zastarané slová, nové slová (neologizmy), historizmy, archaizmy.</p> <p>Jednoslovné pomenovania.</p> <p>Viacslovné pomenovania: združené pomenovania, frazeologizmy: príslovia, porekadla, pranostika, prirovnania.</p> <p>Jednovýznamové a viacvýznamové slová.</p> <p>Synonymá, homonymá, antonymá.</p> <p>Obohacovanie slovnej zásoby.</p> <p>Tvorenie slov: slovotvorný základ, základové slovo; odvodzovanie: predpona, prípona; odvodené slovo; skladanie; skracovanie: skratky, značky, skratkové slová.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ pozná a správne používa najfrekventovanejšie skratky a značky, ✓ pozná význam slov, ktoré využíva vo svojom jazykovom prejave v súlade s rôznymi kontextami a s komunikačnými situáciami, ✓ si vie overiť význam neznámych slov v dostupných informačných zdrojoch, ✓ si vie rozšíriť vlastnú aktívnu slovnú zásobu z dostupných zdrojov (slovníky, beletria, odborná literatúra, internet atď.), ✓ dokáže vybrať a používať vhodnú jazykovú príručku, ✓ dokáže v danej komunikačnej situácii vhodne využívať slovnú zásobu s ohľadom na cieľ, obsah a na adresáta komunikácie, ✓ pri tvorbe textov funkčne využíva bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky s ohľadom na žáner/slohový postup/štýl a cieľ komunikácie, ✓ dokáže vo vlastnom prejave vhodne využiť informácie získané z rôznych informačných zdrojov, ✓ vie samostatne pracovať s platnými jazykovými kodifikačnými príručkami, lexikónmi a s encyklopédiami, ✓ vie samostatne pracovať s elektronickým slovníkom na webovom sídle: www.slovník.juls.savba.sk, 	<p>Preberanie slov; internacionalizácia; prenášanie významu/nepriame pomenovania: metafora, metonymia; personifikácia/zosobnenie.</p> <p>Slovníky a príručky</p> <p>Krátky slovník slovenského jazyka (KSSJ), prekladové, výkladové, terminologické, pravopisné, frazeologické, synonymické slovníky, slovník cudzích slov, Pravidlá slovenského pravopisu, Pravidlá slovenskej výslovnosti, lexikóny, encyklopédie, elektronické slovníky na webovom sídle: www.slovník.juls.savba.sk</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vie správne určovať a uplatňovať gramatické kategórie slovných druhov pri tvorbe viet a textov, 	<p>4. Tvarová/morfologická rovina jazyka</p> <p>Slovné druhy: ohybné a neohybné.</p> <p>Slovné druhy v úlohe vetného člena.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ ovláda správne tvorenie gramatických tvarov podstatných mien, ✓ vie správne používať a zaradiť do rodu a skloňovacieho vzoru pomnožné podstatné mená, ✓ správne používa podstatné mená mužského rodu zvieracie, podstatné mená mužského rodu neživotné zakončené na <i>-r</i>, <i>-l</i>, cudzie nesklonné podstatné mená, skloňovanie podstatného mena pani, ✓ ovláda pravopis podstatných mien, rytmické krátenie, vlastné podstatné mená, ✓ vie porovnať pravopis podstatných mien s pravopisom podstatných mien v maďarskom jazyku, ✓ ovláda správne tvorenie gramatických tvarov prídavných mien, ✓ správne používa tvary prídavných mien podľa vzorov, ✓ dokáže počas komunikácie správne uplatniť zhodu najfrekventovanejších prídavných mien s podstatnými menami, ✓ dokáže správne stupňovať a tvoriť prídavné mená od podstatných mien, ✓ dokáže tvoriť správne tvary slovenských a cudzích priezvisk, ✓ ovláda písanie <i>i/y</i>, <i>i/ý</i> a rytmické krátenie v príponách, ✓ ovláda správne tvorenie gramatických tvarov zámen, ✓ správne používa zvrtné zámená, privlastňovacie zámená, krátke a dlhé tvary zámen; tvary sám, samý; nejaký, nijaký, 	<p>Slovné druhy v písomnom prejave a v komunikácii.</p> <p>Podstatné mená – plnovýznamový slovný druh.</p> <p>Všeobecné a vlastné mená, konkrétne a abstraktné podstatné mená, životné a neživotné podstatné mená, pomnožné podstatné mená.</p> <p>Tvorenie správnych tvarov podstatných mien podľa vzorov a pádov.</p> <p>Tvorenie správnych tvarov frekventovaných cudzích slov (priezvisk, rodných mien, zemepisných názvov a iných slov, napr. gymnázium, akvárium, múzeum).</p> <p>Cudzie nesklonné podstatné mená.</p> <p>Pravopis podstatných mien: písanie vlastných podstatných mien – odlišnosti od maďarského jazyka.</p> <p>Výslovnosť a pravopis frekventovaných cudzích slov.</p> <p>Pravopis podstatných mien pri ohýbaní.</p> <p>Prídavné mená – plnovýznamový slovný druh.</p> <p>Vlastnostné (akostné a vzťahové) prídavné mená.</p> <p>Zvieracie a privlastňovacie prídavné mená – odlišné javy od maďarského jazyka.</p> <p>Stupňovanie akostných prídavných mien.</p> <p>Gramatická zhoda prídavného mena s podstatným menom v rode, čísle a v páde.</p> <p>Tvorenie správnych tvarov prídavných mien tvrdého a mäkkého</p>
---	--

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vie správne používať dlhšie a kratšie tvary osobných zámen v komunikácii a v písomnej forme, ✓ vie správne uplatniť zhodu zámen s podstatnými menami, ✓ ovláda pravidlá písania <i>i/y</i>, <i>i/ý</i> podľa skloňovacieho vzoru, ✓ ovláda správne tvorenie gramatických tvarov čísloviek, ✓ používa správne tvary rôznych druhov čísloviek v komunikácii, ✓ dokáže správne uplatniť gramatickú zhodu čísloviek a podstatného mena, ✓ dokáže tvoriť správne tvary skupinových čísloviek s pomnožnými podstatnými menami, ✓ ovláda pravidlá písania <i>i/y</i>, <i>i/ý</i> podľa skloňovacieho vzoru so zreteľom na základné a na radové číslovky, ✓ ovláda správne tvorenie gramatických tvarov sloviess rôzneho druhu, ✓ vie správne časovať jednoduché a zložené slovesné tvary, používať jednotlivé druhy sloviess, ✓ dokáže používať správne tvary najfrekvencovanejších zvratných sloviess, ✓ vie zmeniť použitím slovotvornej predpony vid slovesa, ✓ vie tvoriť z nedokonavých sloviess dokonavé a naopak, ✓ vie správne používať vo svojom prejave dokonavé a nedokonavé slovesá, 	<p>zakončenia.</p> <p>Vyjadrenie vlastníka privlastňovacími prídavnými menami – porovnanie s maďarským jazykom.</p> <p>Tvorenie a používanie privlastňovacích prídavných mien.</p> <p>Štylistický význam prídavných mien (opis a charakteristika).</p> <p>Písanie <i>i/y</i>, <i>i/ý</i> a rytmické krátenie v príponách prídavných mien.</p> <p>Tvorenie prídavných mien.</p> <p>Pravopis prídavných mien.</p> <p>Tvorenie správnych tvarov slovenských a cudzích priezvisk podľa tvarov vlastnostných prídavných mien.</p> <p>Zámená – plnovýznamový slovný druh.</p> <p>Druhy zámen: osobné (základné a privlastňovacie), zvrtné (základné a privlastňovacie), vymedzovacie, neurčité, opytovacie a vzťahné, ukazovacie. Odlišné druhy zámen v oboch jazykoch.</p> <p>Tvorenie a používanie správnych tvarov osobných, privlastňovacích, ukazovacích a opytovacích zámen.</p> <p>Správne používanie zvratných zámen <i>sa</i>, <i>si</i>, <i>svoj</i> – porovnanie s maďarským jazykom.</p> <p>Tvorenie a používanie neurčitých a vymedzovacích zámen.</p> <p>Vyjadrenie vlastníka zámenami. Využívanie zámen na spájanie viet a vetných celkov.</p>
--	--

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vie správne používať zložené slovesné tvary v minulom a v budúcom čase, ✓ dokáže rozoznať a správne používať určité a neurčité slovesné tvary, ✓ pozná a vie používať frekventované slovesné väzby, ako aj odlišné tvary slovesných väzieb od maďarského jazyka, ✓ správne používa slovosled zložených tvarov sloviess, ✓ ovláda pravopis sloviess, písanie <i>i/y, í/ý</i>, rytmické krátenie, ✓ dokáže skontrolovať svoj text s cieľom vyhľadať a opraviť chyby, pričom aplikuje nadobudnuté vedomosti z pravopisu, lexikológie, morfológie, syntaxe a slohu, ✓ dokáže vo svojom prejave používať správne tvary ohybných a neohybných slovných druhov, ✓ dokáže počas komunikácie opraviť alebo preformulovať vety vo svojej výpovedi, ✓ dokáže aktívne využívať osvojené jazykové prostriedky v ústnej a v písomnej komunikácii, ✓ vie aplikovať osvojené základné pravidlá slovenského pravopisu súvisiace s osvojovaním slovnej zásoby a gramatiky pri tvorbe písomného prejavu, ✓ vie správne používať vykvanie v slovenskom jazyku, ✓ ovláda pravopis podstatných mien, prídavných mien, zámen, 	<p>Pravopis zámen.</p> <p>Číslovky – plnovýznamový slovný druh.</p> <p>Druhy čísloviek: určité, neurčité, základné, radové, násobné, skupinové, druhové, zlomky, podielové – porovnanie s maďarským jazykom.</p> <p>Zlomkové číslovky.</p> <p>Tvorenie správnych tvarov radových čísloviek.</p> <p>Gramatická zhoda radových čísloviek a podstatného mena.</p> <p>Odlišnosti od maďarského jazyka: skupinové, druhové a násobné číslovky.</p> <p>Spájanie skupinových čísloviek s pomnožnými podstatnými menami.</p> <p>Používanie druhových a násobných čísloviek.</p> <p>Neurčité číslovky – tvorenie, používanie.</p> <p>Pravopis čísloviek.</p> <p>Slovesá – plnovýznamový slovný druh.</p> <p>Gramatické kategórie sloviess.</p> <p>Správny slovosled viet so zloženými tvarmi sloviess. Slovesný vid, vidové dvojice – porovnanie s maďarským jazykom.</p> <p>Zvratné a nezvratné slovesá.</p> <p>Určitý tvar sloviess.</p> <p>Neurčité slovesné tvary: neurčitok, prechodník, činné prídavné</p>
---	---

<p>čísloviek, sloviess,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ovláda písanie <i>i/y</i> a <i>i/y'</i> v príponách ohybných slovných druhov, ✓ pozná výnimky z rytmického krátenia v pádových príponách, ✓ chápe štylistický význam prídavných mien a prakticky ich využíva pri tvorbe opisu a charakteristiky, ✓ vie tvoriť správne tvary prísloviess odvođených od prídavných mien, ✓ vo svojom prejave správne používa príslovky, ✓ ovláda pravopis prísloviess, interpunkciu viet so spojkami, citoslovcami a s časticami, ✓ vie rozlíšiť príslovky od prídavných mien a od predložkových väzieb podstatných mien, ✓ vo svojom prejave správne používa predložky, ✓ vie zdôvodniť funkciu spojok vo vete, ✓ vie tvoriť súvetia pomocou priraďovacích a podraďovacích spojok, ✓ správne používa interpunkciu vo vetách so spojkami, ✓ vie vysvetliť funkciu citosloviess vo vete, ✓ dokáže vhodne používať citoslovce v komunikačných situáciách, ✓ ovláda interpunkciu vo vetách s citoslovcami, ✓ vie vysvetliť funkciu častice a jej postavenie vo vete, ✓ vie vysvetliť rozdiely medzi časticami a spojkami i medzi časticami a príslovkami, 	<p>prítomné, trpné prítčastie, slovesné podstatné meno.</p> <p>Jednoduchý a zložený slovesný tvar.</p> <p>Plnovýznamové (činnostné, stavové) a neplnovýznamové (sponové, modálne a fázové) slovesá.</p> <p>Najfrekventovanejšie väzby sloviess – odlišné slovesné väzby v maďarskom a v slovenskom jazyku.</p> <p>Predložkové a bezpredložkové slovesné väzby.</p> <p>Príslovky – plnovýznamový slovný druh. Príslovky miesta, času, spôsobu a príčiny – odlišnosti od maďarského jazyka.</p> <p>Odlíšovanie prísloviess od prídavných mien a predložkových väzieb podstatných mien.</p> <p>Tvorenie prísloviess.</p> <p>Stupňovanie prísloviess.</p> <p>Pravopis prísloviess.</p> <p>Predložky – neplnovýznamový slovný druh</p> <p>Väzba s pádom. Predložky s jedným pádom a s viacerými pádmami.</p> <p>Vokalizácia predložiek.</p> <p>Pravopis predložiek na základe znelostnej asimilácie.</p> <p>Spojky – neplnovýznamový slovný druh</p> <p>Priraďovacie a podraďovacie spojky.</p> <p>Tvorenie vetných štruktúr s priraďovacími a s podraďovacími</p>
---	--

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vo svojom prejave správne používa častice, ✓ ovláda interpunkciu vo vete a na konci viet s časticami, ✓ správne intonuje vety so spojkami, citoslovcami a s časticami, ✓ vie správne používať v písomnom prejave predložky <i>s, so, z, zo</i>, 	<p>spojkami.</p> <p>Spájanie slov vo vetách a viet do súvetí pomocou spojok.</p> <p>Intonácia a interpunkcia viet so spojkami.</p> <p>Citoslovčia – neplnovýznamový slovný druh</p> <p>Odlišnosti od maďarského jazyka.</p> <p>Funkcia citosloviev v komunikácii.</p> <p>Intonácia a interpunkcia viet s citoslovcami.</p> <p>Častice – neplnovýznamový slovný druh</p> <p>Lexikálne osvojenie rozličných druhov častíc.</p> <p>Funkcia častíc v komunikácii.</p> <p>Intonácia viet s časticami.</p> <p>Interpunkcia vo vete a na konci viet s časticami.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže samostatne tvoriť jednoduché holé a rozvité vety s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka, ✓ dodržiava melódiu viet podľa ich obsahu, ✓ dokáže správne tvoriť vety so záporom, ✓ vie rozlíšiť pojmy <i>rozvítý vetný člen</i> a <i>viacnásobný vetný člen</i>, ✓ dokáže tvoriť postupne rozvité vetné členy a viacnásobné vetné členy, ✓ pozná pravidlá písania interpunkcie medzi slovami viacnásobného 	<p>5. Syntaktická/skladobná rovina jazyka</p> <p>Jednoduchá veta – holá, rozvítá s viacnásobným vetným členom.</p> <p>Vety podľa obsahu/modálnosti: oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, želacia, zvolacia.</p> <p>Jednočlenná veta: slovesná a neslovesná.</p> <p>Dvojčlenná veta: úplná a neúplná.</p> <p>Základné/hlavné vetné členy: podmet (vyjadrený a nevyjadrený), prísudok (slovesný a neslovesný), vetný základ (slovesný</p>

<p>vetného člena,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ovláda druhy syntagiem, ✓ pri určovaní syntagiem dokáže aplikovať získané vedomosti, ✓ dokáže samostatne tvoriť jednočlenné a dvojčlenné vety s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka, ✓ odlišuje jednoduchú vetu od súvetia a funkčne ich využíva vo vlastných jazykových prejavoch, ✓ podľa vzoru dokáže transformovať jednoduché vety na súvetia a naopak, ✓ dokáže tvoriť jednoduché súvetia, pričom dodržiava správny slovosled a intonáciu, ✓ vie v texte odlíšiť prirad'ovacie súvetie od podrad'ovacieho, ✓ vie určovať a tvoriť druhy súvetí, ✓ dokáže určiť druhy prirad'ovacieho súvetia pomocou spojok, ✓ dodržiava interpunkciu v súvetiach, ✓ dokáže určiť druhy prirad'ovacieho súvetia v bezspojkovom spojení, ✓ vie určiť hlavnú vetu a vedľajšiu vetu na základe pozície spojky alebo spájacieho výrazu, ✓ dokáže určiť druh vedľajšej vety v podrad'ovacom súvetí pomocou otázok, 	<p>a neslovesný).</p> <p>Rozvitý vetný člen a viacnásobný vetný člen.</p> <p>Vedľajšie/rozdvíjacie vetné členy: predmet (priamy a nepriamy), príslovkové určenie (miesta, času, spôsobu a príčiny), prívlastok (zhodný a nezhodný), prístavok.</p> <p>Vetné sklady: prisudzovací sklad, určovací sklad, prirad'ovací sklad.</p> <p>Súvetie</p> <p>Jednoduché súvetie: prirad'ovacie, podrad'ovacie.</p> <p>Prirad'ovacie súvetie: zlučovacie, stupňovacie, odporovacie, vylučovacie.</p> <p>Podrad'ovacie súvetie s vedľajšou vetou: prísudkovou, podmetovou, predmetovou, prívlastkovou, príslovkovou miestnou, časovou, príčinnou, spôsobovou.</p> <p>Odkazovacie slová v hlavnej vete, spájacie výrazy vo vedľajšej vete.</p> <p>Interpunkcia v súvetí.</p> <p>Spájanie viet do prirad'ovacích súvetí so spojkami a bez spojok – odlišnosti od maďarského jazyka.</p> <p>Priama reč, uvádzacia veta.</p> <p>Interpunkcia v priamej reči – porovnanie s maďarským jazykom.</p> <p>Pretváranie priamej reči na nepriamu reč a nepriamej reči na priamu</p>
--	--

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vie utvoriť priamu reč z daného súvetia, ✓ dokáže transformovať priamu reč na nepriamu a naopak, ✓ dokáže správne používať interpunkciu v priamej reči, ✓ vie tvoriť zložené súvetia podľa vetných modelov v rámci komunikačných tém, ✓ vie vytvoriť názov textu, rozčleniť text na odseky a na úvod, jadro a záver, ✓ vo vlastných jazykových prejavoch dodržiava logické poradie viet v súvetiach. 	<p>reč.</p> <p>Zložené súvetie – praktický nácvik tvorby zložených súvetí podľa vetných modelov.</p> <p>Zápor v slovenčine.</p> <p>Slovosled – významový, gramatický a rytmický činiteľ.</p> <p>Nadvetná/textová syntax – názov, kapitola, odsek, úvod, jadro, záver.</p>
<p>III. LITERATÚRA A LITERÁRNA KOMUNIKÁCIA</p>	
<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ po príprave dokáže plynulo a so správnou výslovnosťou čítať známe literárne texty, ✓ pri čítaní literárnych textov dodržiava správnu intonáciu, tempo, dynamiku a rytmus, ✓ vie výrazne čítať známe veku primerané lyrické, epické a dramatické texty, ✓ dokáže samostatne čítať veku a jazykovým schopnostiam primerané ukážky zo slovenskej literatúry, 	<p>1. Čítanie</p> <p>Plynulé tiché a hlasné čítanie známych i mimočítankových literárnych ukážok.</p> <p>Výrazné čítanie známych literárnych ukážok.</p> <p>Samostatné čítanie s porozumením.</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vie vysvetliť funkciu a cieľ literatúry, ✓ si vie zapamätať základné literárno-teoretické pojmy a vie demonštrovať ich znalosť, ✓ dokáže chápať umelecké dielo ako štylizovanú autorskú výpoveď a je schopný v jednoduchej podobe prezentovať svoj čitateľský zážitok, ✓ vie aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty, ✓ vie na základe funkcie rozlíšiť umelecký a vecný text, ✓ dokáže rozlíšiť epické, lyrické a dramatické texty, ✓ vie identifikovať charakteristické znaky literárneho diela a určiť jeho žáner, ✓ vie určiť časti vonkajšej kompozície známeho epického a dramatického diela, ✓ vie v známom epickom a dramatickom diele identifikovať všetky časti klasickej vnútornej kompozície textu, ✓ dokáže v texte divadelnej hry určiť monológ a dialóg, ✓ vie vytvoriť osnovu diela, porozprávať stručný i podrobný dej podľa osnovy, ✓ v známych textoch dokáže určiť vnútornú a vonkajšiu kompozíciu diela, 	<p>2. Tematické okruhy a témy</p> <p>Úvod do literatúry. Základné literárno-teoretické pojmy</p> <p>Text, umelecká literatúra, literatúra faktu, odborná (náučná) literatúra, dobrodružná literatúra, populárno-vedecká literatúra, vedecko-fantastická literatúra.</p> <p>Estetická a poznávacía funkcia umeleckej literatúry. Estetický zážitok.</p> <p>Autor/spisovateľ/básnik, čitateľ/divák/poslucháč, herec, režisér, inscenácia, autorské poznámky.</p> <p>Literatúra ako súčasť umenia.</p> <p>Literárne druhy: lyrika, epika, dráma.</p> <p>Literárne žánre (lyrické: pieseň, óda, elégia, hymna, epigram, žalm; epické: veršované a neveršované – epos, balada, báj, bájka, lyrickoepická báseň, kronika, legenda, rozprávka, povesť, román, novela, poviedka; dramatické: tragédia, komédia, činohra, opera, opereta, muzikál, rozhlasová a televízna hra).</p> <p>Dej literárneho diela.</p> <p>Vnútorná kompozícia literárneho diela (úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie).</p> <p>Hlavná myšlienka – téma.</p> <p>Pointa.</p>
--	--

<ul style="list-style-type: none"> ✓ chápe funkciu rozprávača, ✓ dokáže odlišiť pásmo rozprávača a pásmo postáv, ✓ dokáže určiť typ rozprávača v známom diele, ✓ vie rozlíšiť autorskú reč od reči postáv, ✓ chápe funkciu postavy, ✓ dokáže určiť typ postavy v známom epickom a v dramatickom diele, ✓ dokáže zaradiť známe dielo do príslušného literárneho druhu, ✓ identifikuje v diele situačný humor a vie vysvetliť jeho podstatu, ✓ dokáže uskutočniť štylistickú a kompozičnú analýzu textu a na jej základe zaradiť známe dielo do príslušného literárneho druhu, ✓ vie vyhľadať štylistické prostriedky v známom prozaickom a dramatickom texte, ✓ vie určiť prostriedky rytmickej organizácie verša (slabičnosť, stopy, rýmy), ✓ vie definovať termín rytmus a sylabický veršový systém, ✓ vie určiť dĺžku slabičného verša a prečítať známe verše so správnou rytmickou intonáciou, ✓ dokáže identifikovať báseň napísanú voľným veršom, ✓ rozpozná vlastnosti voľného verša v básni a vie na jej príklade demonštrovať rozdiely medzi voľným a metricky viazaným veršom, ✓ dokáže vyhľadať v texte známej básne štylistické prostriedky, 	<p>Vonkajšia kompozícia literárneho diela: nadpis, odsek, kapitola, diel, strofa, spev, verš, výstup, dejstvo.</p> <p>Mikrokompozícia: pásmo rozprávača (vševediaci rozprávač, priamy rozprávač), pásmo postáv (replika, monológ, vnútorný monológ, dialóg).</p> <p>Štylistické prostriedky literárneho diela: alegória/inotaj, epiteton, personifikácia/zosobnenie, metafora, metonymia, prirovnanie, opakovanie slov, zdobeniny, zveličenie, básnické otázky a zvolania, symbol, kontrast/protiklad, humor.</p> <p>Autorská reč, reč postáv.</p> <p>Literárna postava: hlavná, vedľajšia, idealizovaný typ, charakterový typ, sociálny typ.</p> <p>Metrika: rým (združený, striedavý, obkročný, prerývaný), rytmus, verš, veršový systém sylabický (slabičný), časomerný, sylabotonicý (slabično-prízvučný), voľný verš.</p> <p>Stopa: trochej, daktyl, jamb.</p> <p>Rytmicko-syntaktický paralelizmus.</p> <p>Refrén.</p> <p>Ľudová slovesnosť</p> <p>Pojem a hlavné znaky ľudovej slovesnosti.</p> <p>Žánre: ľudové piesne podľa tematiky (ľúbostné, svadobné, historické,</p>
---	---

<ul style="list-style-type: none"> ✓ v známom texte dokáže porozumieť častiam básnickej výpovede, ✓ dokáže známe diela analyzovať z niekoľkých systémových hľadísk (kompozičného, štylistického, obsahového, druhového a žánrového), ✓ dokáže určiť niektoré z charakteristických znakov v známej básni a text tejto básne vie aj jazykovo správne prečítať, ✓ vie zaujať hodnotiaci postoj na základe subjektívneho čitateľského zážitku, ✓ pozná najfrekvencovanejšie diela ľudovej slovesnosti, ✓ dokáže hodnotiť správanie sa postáv na základe všeobecne platných spoločenských morálnych hodnôt, ✓ dokáže charakterizovať ľudské vzťahy, osudy a postavy na základe literárnych ukážok, hodnotiť ich činy, dokáže zaujať stanovisko k nim, ✓ dokáže charakterizovať postavy, svoje stanovisko vie stručne prezentovať, ✓ vie nájsť podobné prvky v ľudovej a v umeleckej tvorbe, ✓ dokáže plynulo prečítať text prozaického diela, prerozprávať obsah prečítaného literárneho textu so zachovaním časovej a logickej postupnosti, ✓ dokáže globálne pochopiť počutý veku primeraný prozaický text, ✓ dokáže pochopiť explicitne a implicitne vyjadrené myšlienky veku 	<p>vojenské, regrútske, pracovné, zbojnícke piesne, uspávanky). Ľudové rozprávky. Bájky, báje. Povesti viažuce sa k postave, miestu, historickej udalosti. Balady. Kratsie prozaické žánre: príslovia, porekadlá, pranostiky, hádanky, žarty/vtipy, ľudové hry. Dramatické žánre (ľudové obradové hry). Spoločné znaky slovenskej a maďarskej ľudovej slovesnosti. Vplyv ľudovej slovesnosti na umelú literatúru. Zľudovené a populárne piesne (texty populárnych piesní zo súčasnosti).</p> <p><u>Povinná literatúra na čítanie a rozbor:</u> Ján Botto: Žltá Palia, Margita a Besná <i>Odporúčaná literatúra:</i> rozprávky, povesti, balady, ľudové piesne podľa výberu učiteľa.</p> <p>Periodizácia slovenskej literatúry Stručný prehľad vývinu slovenskej literatúry:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stredoveká literatúra - Klasicizmus - Romantizmus
---	---

<p>primeraného vypočutého prozaického textu,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie aplikovať na známy text vedomosti o vonkajšej kompozícii, ✓ vie teoreticky reprodukovat' poznatky o vnútornej kompozícii diela, ✓ dokáže v známom texte určiť niektoré príznakové štylistické a lexikálne prvky, ✓ dokáže nájsť spoločné znaky periodizácie slovenskej a maďarskej literatúry, ✓ vie charakterizovať a chronologicky usporiadať literárnohistorické obdobia a smery, do ich rámca zaradiť vybraných autorov a ich diela, ✓ chápe význam činnosti vierozvestcov Konštantína a Metoda na Veľkej Morave, ✓ dokáže rozpoznať spoločné znaky maďarskej a slovenskej stredovekej literatúry, ✓ vie určiť literárny druh, žáner, hlavné znaky žánru prečítaného diela, ✓ vie prerozprávať dej prečítaného diela a určiť jeho kompozíciu, ✓ dokáže charakterizovať postavy diela, zaujať k nim stanovisko, ✓ vie určiť štýl, jazykové a štylistické prostriedky prečítaného diela, ✓ vie sformulovať zámer autora a vyjadriť k nemu vlastné stanovisko, ✓ dokáže nájsť znaky ľudovej slovesnosti, ktoré sa vyskytujú v prečítanom diele, ✓ dokáže spoznať a chápať spoločné znaky osvietenstva a klasicizmu 	<ul style="list-style-type: none"> - Realizmus - Literárna moderna - Literatúra 20. storočia - Súčasná literatúra <p>Začiatky slovenskej literatúry</p> <p>Staroslovienska literatúra. Pôsobenie Konštantína a Metoda na Veľkej Morave. Písomné pamiatky pôvodnej a prekladovej literatúry. Spoločné znaky maďarskej a slovenskej stredovekej literatúry (kódexy, legendy, kroniky, historické piesne).</p> <p><i>Povinná literatúra na čítanie a rozbor:</i></p> <p>Andrej Sládkovič: Detvan</p> <p>Klasicistické prvky v slovenskej literatúre na konci 18. a na začiatku 19. storočia</p> <p>Stručná charakteristika osvietenstva a klasicizmu, vychádzajúca z vedomostí získaných na hodinách maďarskej literatúry, dejepisu a dejín umenia a kultúry.</p> <p>Odraz osvieteného spôsobu myslenia v klasicistickej literatúre. Hľadanie ideálu večnej a dokonalej krásy, inšpirácia antickou. Význam miery, pravidelnosti a zákonitosti vo výstavbe umeleckého diela.</p> <p><i>Odporúčani autori a diela:</i></p> <p>Ján Kollár: Slávy dcera – Předzpěv, Ján Hollý – úryvky z eposu</p>
---	--

<p>v slovenskej a v maďarskej literatúre,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie na základe predchádzajúceho učiteľovho výkladu zopakovať hlavné Kollárove idey obsiahnuté v Předzprávě a stručne charakterizovať význam diela Slávy dcera v slovenskej literatúre, ✓ vie na základe vedomostí z maďarskej literatúry reprodukovať všeobecné poznatky o epose, ✓ vie výrazne a jazykovo správne prečítať známu báseň, vysvetliť jej lyrický odkaz a vyhládať niektoré štylistické prostriedky (metafory, metonymie, prirovnania, epitetá, personifikácie, symboly, kontrasty, opakovanie slov, básnické otázky a zvolania, zdobeniny, zveličenie), ktorými básnik vyjadril svoje poslanstvo, ✓ dokáže prezentovať stanovisko k názoru iných na vecnú a hodnotovú stránku básne, ✓ vie reprodukovať dej v epických dielach, ✓ dokáže určiť kompozíciu, charakterizovať postavy a ich konanie a zaujať k nim hodnotiace stanovisko, ✓ dokáže charakterizovať ľudské vzťahy, osudy a postavy v prečítaných literárnych ukážkach, ✓ dokáže pochopiť činy romantického hrdinu, ✓ vie opísať rozdiely medzi romantickou a realistickou literatúrou, ✓ dokáže známe dielo analyzovať z hľadiska kompozície, štylizácie, 	<p>podľa výberu učiteľa</p> <p>Romantické ideály v epickej a v lyrickej tvorbe štúrovcov</p> <p>Stručná charakteristika historicko-spoločenských pomerov. Znak, ideály romantickej literatúry: citovosť, mravné zásady, láska, láska k vlasti, národu a k jazyku. Spracovanie tém z histórie, využívanie znakov ľudovej slovesnosti, revolučnosť, boj za slobodu, spravodlivosť.</p> <p>Význam Štúrovej školy pre rozvoj jazyka a literatúry. Spoločné znaky slovenskej a maďarskej romantickej literatúry.</p> <p><u>Povinná literatúra na čítanie a rozbor:</u></p> <p>Ján Botto: Smrť Jánošíkova</p> <p>Samo Chalupka: Mor ho!</p> <p><u>Odporúčani autori a diela:</u></p> <p>Andrej Sládkovič: Marína (úryvky), Janko Kráľ: Jarná pieseň, Krajinská pieseň – podľa výberu učiteľa.</p> <p>Zobrazenie dediny a zemanstva v slovenskej realistickej literatúre</p> <p>Stručná charakteristika historicko-spoločenských pomerov v druhej polovici 19. storočia. Charakteristika realizmu vychádzajúce z vedomostí získaných na hodinách maďarskej literatúry.</p> <p>Hlavné témy diel slovenských spisovateľov v období realizmu:</p>
--	---

<p>obsahu a výsledok prezentovať ako spôsob poznania diela,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vie zaujať hodnotiaci postoj na základe subjektívneho čitateľského zážitku a dokáže obhájiť svoj názor na základe argumentov, ✓ dokáže hodnotiť dielo v kontexte doby jeho vzniku, ✓ dokáže hodnotiť dielo z vlastného stanoviska a v súčasnom kontexte, ✓ dokáže pochopiť súvislosť medzi spoločensko-historickou situáciou a rozvojom umenia, ✓ vie vymenovať najdôležitejšie znaky expresionizmu, vitalizmu a naturizmu, vie ich nájsť v prečítanom literárnom diele, ✓ dokáže definovať román a vysvetliť odlišnosti medzi poviedkou, novelou a románom, ✓ nadobudnuté vedomosti dokáže aplikovať na prečítané literárne dielo, ✓ dokáže hodnotiť konanie postáv na základe morálnych hodnôt, ✓ vie rozpovedať adekvátny dej prečítaného diela, interpretovať text, charakterizovať ho z rôznych hľadísk, ✓ dokáže pochopiť súvislosť medzi spoločensko-historickou situáciou a vývinom literatúry, ✓ dokáže reprodukovať informáciu o autorskom zámere v prečítanom diele, ✓ vie stručne sformulovať svoje stanovisko k významovej a k estetickej 	<p>dedina, zemanstvo. Postavy, prostredie a konfliktové situácie realistických diel v slovenskej a v maďarskej literatúre.</p> <p><u>Povinná literatúra na čítanie a rozbor:</u></p> <p>Martin Kukučín: Neprebudený</p> <p>Božena Slančíková-Timrava: Skon Paľa Ročku</p> <p><u>Odporúčani autori a diela:</u></p> <p>Pavol Országh-Hviezdoslav: Hájnikova žena, Ežo Vlkolinský, Jozef Gregor-Tajovský: poviedky podľa výberu učiteľa.</p> <p>Slovenská literárna moderna</p> <p>Stručná charakteristika obdobia. Nástup nových umeleckých a literárnych smerov v Európe. Symbolizmus a impresionizmus. Vplyv európskej literatúry na slovenskú modernu.</p> <p><u>Odporúčany autor a diela:</u> Ivan Krasko – básne podľa výberu učiteľa.</p> <p>Pestrosť a rôznorodosť medzivojnovnej prózy a poézie</p> <p>Spoločensko-historické pozadie vzniku mnohých skupín i smerov. Vytvorenie rôznych pohľadov na svet, na slovenskú spoločnosť i na jednotlivca.</p> <p>Expresionizmus, vitalizmus, naturizmus.</p> <p><u>Povinná literatúra na čítanie a rozbor:</u></p> <p>Janko Jesenský: Líza</p> <p>Janko Jesenský: Šťastie v nešťastí, nešťastie v šťastí</p>
---	--

<p>stránke diela,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže charakterizovať základné atribúty drámy, ✓ po predchádzajúcej príprave vie výrazne prečítať text divadelnej hry a zúčastniť sa ako postava na dramatizovanom čítaní textu, ✓ vie verbálne demonštrovať poznatok, že svet epického diela je imaginárny svet, ktorý s určitým zámerom skonštruoval autor, ✓ dokáže prerozprávať obsah prečítaného literárneho textu so zachovaním časovej a logickej postupnosti a s prípadnými individuálnymi obmenami, ✓ dokáže charakterizovať postavy literárneho diela, ✓ uvedomuje si bizarnosť nadprirodzených, nerealistických postáv v známom diele a dokáže objasniť ich funkciu a obrazný charakter, ✓ chápe fantastickú literatúru ako kompozičnú aplikáciu ľudovej rozprávky, starovekého eposu alebo stredovekej literatúry, ✓ vie porovnať a posúdiť koncepciu postáv ľudovej rozprávky, mýtu, starovekého eposu a stredovekej literatúry s postavami fantastickej literatúry, ✓ dokáže v texte divadelnej hry určiť komunikačné formy, ✓ vie reprodukovať vedomosti o význame diela v sociálno-kultúrnom a literárnohistorickom kontexte doby, ✓ na základe vlastnej čitateľskej skúsenosti dokáže subjektívne 	<p>Margita Figuli: Tri gaštanové kone</p> <p><i>Odporúčani autori a diela:</i></p> <p>František Švantner: Malka, Milo Urban: Živý bič, Ján Smrek – básne podľa výberu učiteľa.</p> <p>Tematika 2. svetovej vojny v slovenskej literatúre</p> <p>Odraz historických udalostí v literatúre. Rôzne formy stvárňovania utrpenia ľudí počas svetovej vojny. Spracovanie témy v románoch a v dráme.</p> <p><u><i>Povinná literatúra na čítanie a rozbor:</i></u></p> <p>Rudolf Jašík: Námestie svätej Alžbety</p> <p><i>Odporúčaný autor a dielo:</i></p> <p>Ivan Bukovčan: Kým kohút nezaspieva – úryvky podľa výberu učiteľa.</p> <p>Zobrazenie slovenskej spoločnosti v literatúre po 2. svetovej vojne</p> <p>Spoločensko-historické pozadie literárnej tvorby. Klasické a nové pohľady na život slovenskej spoločnosti v dedine i v meste. Pretrvávajúce realistického románu, snahy o modernizáciu literárnej tvorby.</p> <p><u><i>Povinná literatúra na čítanie a rozbor:</i></u></p> <p>Ladislav Ballek: Pomocník</p> <p><i>Odporúčani autori a diela:</i></p>
---	---

<p>zhodnotiť prínos diela pre svoj osobný rozvoj, ✓ prerozprávaním príbehu epického alebo dramatického diela preukáže jeho porozumenie.</p>	<p>František Hečko: Červené víno – úryvky podľa výberu učiteľa, Peter Jaroš: Tisícročná včela – úryvky podľa výberu učiteľa.</p> <p>Ukážky zo slovenskej literatúry posledných desaťročí</p> <p>Stručný prehľad smerovania súčasnej slovenskej literatúry. Avantgardné smery v poézii, próze a v dráme. Humor, irónia, groteska v literatúre. Postavenie človeka v spoločnosti v dielach súčasných autorov.</p> <p><i>Odporúčaní autori:</i></p> <p>Milan Rúfus, Miroslav Válek, Dušan Mitana, Jaroslava Blažková, Pavol Rankov, Stanislav Štepka, Milan Lasica, Július Satinský, Dušan Dušek, Michal Hvorecký – ukážky podľa výberu učiteľa.</p>
--	---

Povinná literatúra na čítanie a rozbor

<p>Ján Botto: Žltá ľalia Margita a Besná Smrť Jánošíkova</p>	<p>Janko Jesenský: Líza Šťastie v nešťastí, nešťastie v šťastí</p>
<p>Andrej Sládkovič: Detvan</p>	<p>Margita Figuli: Tri gaštanové kone</p>
<p>Samo Chalupka: Mor ho!</p>	<p>Rudolf Jašík: Námestie svätej Alžbety</p>
<p>Martin Kukučín: Neprebudený</p>	<p>Ladislav Ballek: Pomocník</p>
<p>Božena Slančíková-Timrava: Skon Paľa Ročku</p>	